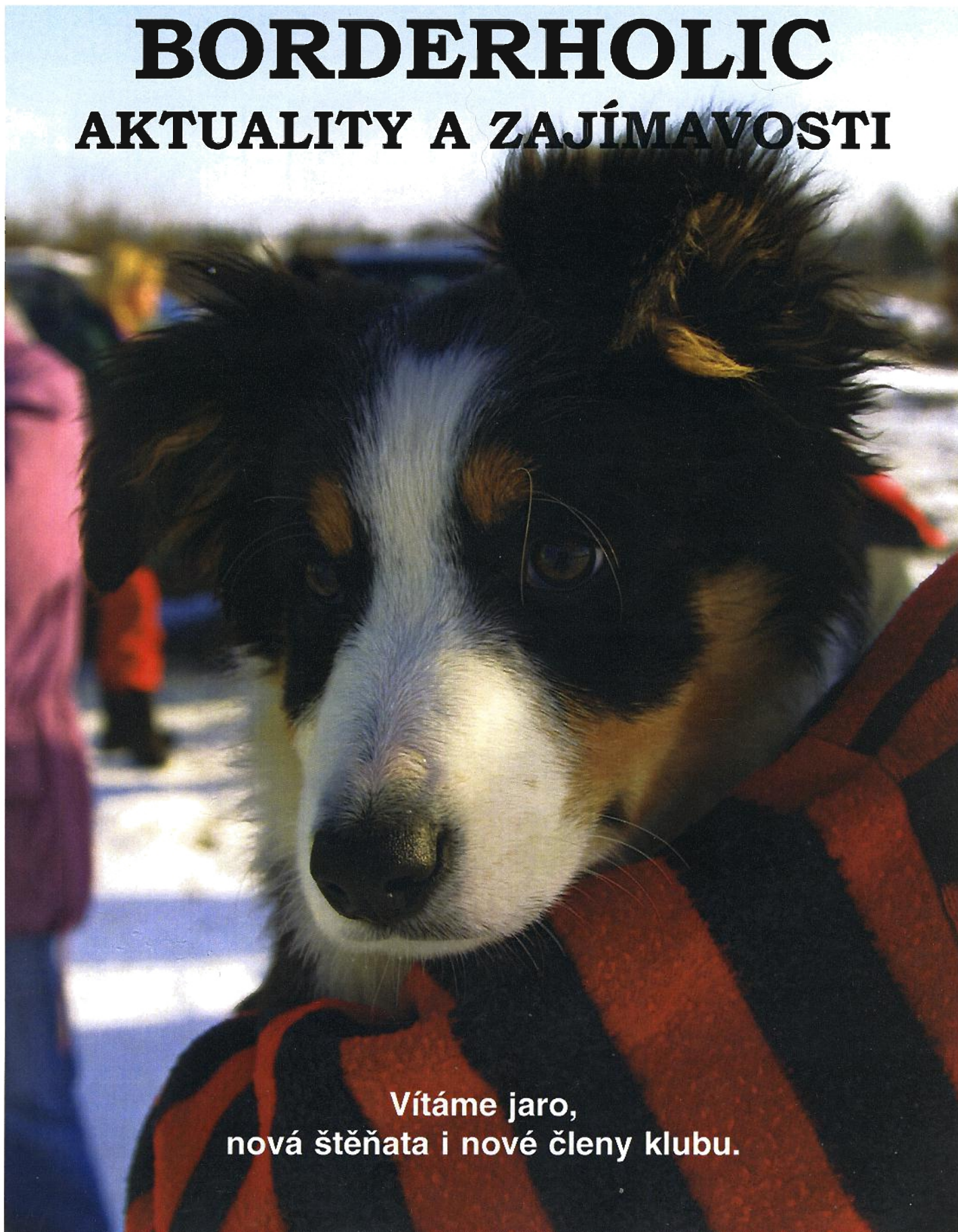

BORDERHOLIC

AKTUALITY A ZAJÍMAVOSTI

**Vítáme jaro,
nová štěňata i nové členy klubu.**

Na cvičišti v Rychetách si přednášku Evy Čečilové vyslechlo asi 40 informací chtivých kynologů. Vyhledávání "mrtvých" pachů (lidských ostatků) je u nás horkou novinkou.

AKCE

Ness hravě označila jeden z předmětů, který jí Eva Čečilová připravila. Je třeba říci, že Eva se může na nos Ness téměř stoprocentně spolehnout.

Čichalo se i venku, jeden předmět byl ukryt v křoví, druhý na pouliční lampě a třetí v zavřeném automobilu. Všechny předměty Ness po několika minutách čichání našla.

Vážení čtenáři *Borderholiku*, vážení členové klubu BCCCZ

V jedenáctém čísle našeho zpravodaje je hodně prostoru věnováno jak klubovým a chovatelským záležitostem, tak práci a sportu s borderkami, nechybějí i aktuality, zajímavosti, tipy a inzerce.

Zejména bych chtěl upozornit na poprvé uveřejněný seznam členů klubu. I když máme od všech členů na základě jejich písemné přihlášky svolení na uveřejnění celé adresy a ostatních údajů, zvolili jsme formu obecnější informace. Třeba zjistíte, že se ve vašem okolí pohybuje někdo s borderkou a vy jste to ani nevěděli. Hlavním důvodem uveřejnění seznamu je však informace o přidělených členských číslech, která se pak uvádějí při veškerých platbách jako variabilní symbol. Podle něj lze platby nejjednodušeji vyhledat.

O termínech klubem pořádaných akcí se dozvíte ze zápisu z jednání výboru. Propozice pro některé z nich rozesíláme současně s *Borderholikem* č. 11. První a velmi zajímavá akce týkající se borderek se uskutečnila začátkem roku 2002 na kynologickém cvičišti Rychety v Praze Uhřetíněvsi. Je z ní i fotografická reportáž na úvodní stránce vnitřní obálky. Eva Čečilová přiveďla na cvičiště svoji border collii CELZI Colby Queen (Nessie). Ačkoliv setkání bylo svoláno tzv. „narychlo“, přilákalo hodně lidí, včetně členů Pražské záchranné brigády kynologů, kteří byli výkony Nessie ohromeni. A bylo na co se dívat, také povídání Evy Čečilové bylo velmi zajímavé. Nessie je úžasná. Dokázala vždy označit předmět s pachem lidských ostatků, ať již to bylo uvnitř v klubovně, nebo venku. Venku zrovna mrzlo až praštilo a všude byl sníh (což v Uhřetíněvsi není běžné). Nessie našla pachový předmět ukrytý v křovi, na pouliční lampě ve výšce hlavy člověka i zavřený v autě Tomáše Lerla. Eva

Čečilová rozdala všem materiály se stručným popisem tréninku a hodnocení pachových prací při vyhledávání lidských ostatků. V tomto zpravodaji jsou uveřejněny. Eva nám také poslala adresu na její Internetové stránky věnované tomuto tématu. Podívejte se na ně, jsou na www.sweb.cz/cadaver-k9. Určitě se dozvíte spoustu zajímavých věcí.

Další fotografická reportáž je na vnitřní zadní straně BH č.11, a to z Mezinárodní výstavy psů v Brně. Vystavováno tam bylo pětáctýřicet border collii a několik dalších postávalo kolem výstavního kruhu. Docela slušná účast, co říkáte?

Možná se někomu bude zdát, že se v BH málo zabýváme sportem agility. Máte pravdu, určitě by si zasloužil, abychom mu věnovali větší pozornost. Zatím se však snažíme v BH informovat o tom, co je nového a co jinde jen těžko najdete, o agility se hodně můžete dozvědět na Internetových stránkách Klubu agility ČR (kterých je hned několik), nebo v různých časopisech. Letos BCCCZ pořádá specializovaný letní výcvikový tábor agility ve Smržovce. Bude ve dnech 21.-27.7.2002. Pozvánka a přihláška na LVTAg. bude přiložena k BH č.11 (přiloženy budou i propozice na další akce BCCCZ).

Víte, že mezi borderkami již máme absolventy oficiálních zkoušek psa canisterapeutického a psalavináře? Více se dozvíte na následujících stránkách. Jistě zaujmou i příspěvky v rubrice *Různé*, zejména ta s názvem „Pes lékařem“.

Přeji hezké počtení a inspiraci. Přivítal bych, kdyby se v příštím zpravodaji mohl objevit i nějaký příspěvek od vás.

Radko Loučka

Zápis z výborové schůze BCCCZ, 23.3.2002 v Telnici

Začátek v 9 hod.

Přítomni: Krejčí, Bartek, Hanačíková, Barcalová, Loučka.

Omluveni: Kernerová, Vojtěchová

Program:

1. Právní záležitosti

- Chovatelský řád a Etický kodex BCCCZ byly schváleny ÚKOZ Praha bez připomínek.

Úkol: Tuto skutečnost písemně oznámit na sekretariát ČMKU (Krejčí).

- Byla sepsána nová smlouva o spolupráci a reklamě s firmou Fitmin – v roce 2002 uhradí Fitmin klubu fakturu ve výši 20 tisíc Kč, oproti roku 2001 však již Fitmin nebude zpracovávat a tisknout *Borderholic*. Poslat fakturu na Fitmin (Kernerová).

2. Klub. Stav členské základny, placení příspěvků, stav financí BCCCZ

K 21.3. bylo identifikováno 94 plateb členských příspěvků, 39 bývalých členů ještě nezaplatilo. Řešeny některé nejasnosti v informacích, příp. kompetencích.

Všem, kteří čl. příspěvky zaplatili, byla odeslána členská legitimace poštou.

Rozhodnutí:

a, Potvrzena povinnost zaplatit základní poplatek v případě, že členský příspěvek nebude uhrazen do konce února.

b, Jestliže někdo vstoupí do klubu po prvním červnu, platí jen poloviční členský příspěvek, tedy 250 Kč. Povinnost současně uhradit základní poplatek 100 Kč zůstává.

c, Pokud BH zbude, může se prodat za cenu 50 Kč, případně se může věnovat vybraným osobám (např. host klubu, sponzor, inzerent apod.).

Úkoly:

- a, Vyzvat ty, kteří ještě neplatili, aby tak učinili (*Barcalová*).
- b, Seznam členů pravidelně (nejméně jednou za čtvrt roku) posílat všem členům výboru a na PK ČMKU (členové BCC CZ mají poplatky za úkony PK poloviční). Seznam zveřejnit v BH č.11 s číslem člena a místem bydliště, v každém dalším BH seznam doplňovat (*Barcalová*).
- c, BH posílat, kromě platících členů, také rozhodčím exteriéru (Krinke, Mojžíš, Řehánek, Holmerová), na PK ČMKU a na SCHOK (*Barcalová*).
- d, V BH č.11 uveřejnit stav financí k 31.12.2001 (*Kernerová, Loučka*).

3. Zplnomocnění

Pověřit Helenu Půlpánovou právem jednat jménem klubu v aktivitách týkajících se výstav.

Úkol: Napsat oficiální pověření a zaslat jej Heleně Půlpánové (*Krejčí, Barcalová*).

4. Chovatelské záležitosti, ISDS, DKK, PRA/CEA

Vedeme jednání s ČMKU o registraci psů ISDS přímo prostřednictvím PK ČMKU (zatím to bylo možné jen přes prostředníka, tedy Kennel Club v Londýně).

Předsednictvo ČMKU zrušilo Chovatelskou komisi ČMKU i Komisi pro DKK při ČMKU a ustanovilo novou komisi s názvem KOMISE PRO ZDRAVÍ A CHOV ČMKU. Jednotné chovatelské podmínky platí i nadále.

Dle jednotných chovatelských podmínek byl u KCHMPP bonitován první pes. Kladně hodnotíme, že byl plně přijat kód hodnocení i tiskopis BCC CZ.

Klub má zájem o opětovné vyšetření feny, u níž bylo stanoveno CEA.

Úkoly:

- a, Dále jednat s ČMKU o přímé registraci psů ISDS v PK ČMKU (*Krejčí*).
- b, Napsat dopis na PK ČMKU, že upozorňujeme na to, aby v rámci jednotného systému kontroly dědičnosti zdraví byly do PK zapisovány jen ty vrhy, kde rodiče štěňat splnili požadované hodnoty při vyšetření DKK a očí dané jednotnými chovatelskými podmínkami ČMKU pro plemeno border collie. Nelze připustit, aby jedinec, který nebude uznán jako chovný v jednom klubu, byl uznán chovným v klubu jiném (*Hanačíková*). Poznámka: Zatím se tak podle našich informací nestalo.
- c, Požádat MVDr. Beránka o seznam posuzovatelů očních vad a seznam zveřejnit v BH (*Loučka*).
- d, Napsat dopis chovatelce, u jejíž feny bylo zjištěno CEA, ve kterém ji bude nabídnuto, že pokud nechá fenu vyšetřit na CEA do konce května, uhradí jí klub poplatek 400 Kč za vyšetření (*Hanačíková*).
- e, Doporučit chovatelům, aby nechali vyšetřit oči všem štěňatům ještě před jejich předáním novým majitelům. Svědčí to o solidnosti chovatele. Zachytí se při tom především CEA. Že jsou štěňata předávána novým majitelům již s vyšetřením očí, uvádět i např. v inzerátech. Při každé příležitosti tento postup propagovat (*všichni*).

5. Kalendář klubových akcí 2002, jejich zabezpečení

Úkoly: Pomoc při přípravě a vlastní organizaci. Jednat s potenciálními sponzory (*všichni*).

a, Výstavy (*Hanačíková, Půlpánová*)

- 8.5. Speciální výstava klubu BCC CZ bez udílení CAC, Praha 10 - cvičiště Rychety, rozhodčí p. Krinke.

Úkol: Zkontrolovat, zda jsou si všichni přihlášení vědomi toho, že se jedná o výstavu bez udílení CAC, která se například nedá použít jako výstava pro bonitaci (*Půlpánová*).

- 17.8. Klubová výstava BCC CZ, Brno – cvičiště Zetor, rozhodčí p. Gerhard Prenner.

b, Bonitace (*Hanačíková, Půlpánová*)

- 13.4. Pardubice, za ČMKU p. Mojžíš,
- 18.8. Brno, za ČMKU p. Mojžíš,
- 19.10. Praha Rychety, za ČMKU p. Krinke.

c, Sportovní dny borderek, 2.-4.8. Litoměřice (*Bartek, Balogová*)

- 3.8. Mistrovství republiky v agility border collí – vložné 300 Kč,
- 4.8. Soutěže flyball, obedience, tanec se psem, BC olympiáda, apod., případně jednoduchá zkouška dle KJ. Vzhledem k tomu, že se jedná především o agilní akce, nesmí být při zkouškách použito střelby, biče, nebo jiných rušivých aktivit, na které nejsou speciálně připravené border collie zvyklé.

d, Dny border collí, 16.-18.8. Brno - cvičiště Zetor (*Bartek, Hanačíková*)

- 17.8. Klubová výstava od 9 hod., členská schůze od 18 do 19 hod.
- 18.8. Bonitace (v průběhu celé dvoudenní akce doprovodný program).

e, Agility

- 14.-27.7. Letní tábor Smržovka, od 21.7. pro BC (*Loučka, Novotná*),
- 3.8. MR v agility border collí v Litoměřicích (viz bod 5c).

f, Pasení

- Plánovaná akce (školení a zkoušky) v Rovečném byla zrušena.
- 18.-19.5. školení a zkoušky v Rokytnici v Orlických horách, školitel M. Koško, rozhodčí J. Zadrošílek (*zodpovídá R. Loučka, J. Grund*),
- 1.-2.6. školení v Langenlois v Rakousku, školitelé Ingrid a Willy Klafflovi, úkol sehnat překladatele (*organizuje R. Loučka*).
- 22.-23.6. školení a zkoušky v Nečtinech - západní Čechy u Manětína, bývalá ovčácká škola, školitel M. Koško, rozhodčí V. Brunclíková (*organizuje R. Loučka, Ing. P. Stříbrný*).
- 21.9. zkoušky ve Lhůtě u Vysokého Mýta, rozhodčí M. Slunéčko (*organizuje R. Loučka, M. Procházka*).
- 28.-29.9. Mistrovství republiky, Sobotka, rozhodčí I. Klaffl (*vedoucí M. Krejčí, organizuje R. Loučka*).
- 17.-19.10. zkoušky vloh, ukázky, Praha, Letňany, rozhodčí V. Procházková, (*organizuje R. Loučka*).

6. Informace, propagace

- Desky BC

Desky (celkem 1000 kusů) jsou v tiskárně, během 14 dní budou vyzvednuty. Do desek budou vkládány různé klubové materiály, např. i diplomy apod. (Loučka).

- Borderholic

Připravuje se číslo 11, barevná obálka je již hotová (145 ks). Zatím jsme nesehnali tiskárnu, která by vyhovovala po stránce ekonomické a kontaktů při zpracování, proto bylo dohodnuto, že se základní verze vytiskne a bude se xeroxovat (ve Fitminu se tiskla přímo na laserové tiskárně). Bohužel fotografie ztratí polostíny, ale doba od ukončení práce na obsahu do vytisknutí zpravidla se podstatně zkrátí.

7. Závěr. Schůze skončila v 17 hodin.

Zapsal: Loučka

Slovo předsedy

Tak nám s jarem konečně začíná naplno nová sezóna. Jak jste již jistě zjistili z termínového kalendáře, máme pro vás připraveno několik velmi zajímavých akcí, které doufám přispějí k tomu, že se my, šťastní lidé, kteří jsou vlastněni border colliemi, ještě lépe poznáme a budeme si moci vzájemně „postěžovat“ na náš nelehký úděl. Chtěl bych zejména zdůraznit dvě prázdninové akce. Prvou z nich je setkání v Litoměřicích ve dnech 2. až 4. srpna, jehož vrcholem je Mezinárodní mistrovství border collií v agility.

Myšlenka uspořádat takové mistrovství se původně zrodila v hlavě Tondy Grygara a patří mu za to dík. Prvé dva ročníky jsme uskutečnili v Komořanech jedině díky podpoře tamního klubu. Ovšem spojení s podobným mistrovstvím šeltií a pudlů, které se navíc překrývalo s normálními závody, činilo z celé akce značně nepřehledný podnik. Navíc termín, který byl týden po Mistrovství světa nebyl zcela nejvhodnější a nelze se vůbec divit, že se naši reprezentanti těchto závodů neúčastnili. V reakci na to navrhl pan Grygar změnu termínu a místa konání. Předběžný návrh zněl na závody konané při Mezinárodní výstavě v Praze (Chuchle), spojené tentokrát s republikovým mistrovstvím belgických ovčáků. Většina mnou dotázaných špičkových závodníků však prohlašovala, že se do Chuchle, vzhledem k naprosto nevyhovujícím podmínkám, už nemíní nikdy přihlásit. Nabídka paní Balogové uspořádat naše mistrovství v komfortním prostředí litoměřického cvičiště byla proto výborem klubu přivítána. Uvítali jsme zejména možnost pojímat celou akci širěji jako setkání všech, kteří se

zajímají o sportovní práci s border colliemi. V průběhu celého víkendu budou mít všichni spoustu příležitostí popovídat si se zkušenými závodníky, shlédnout špičkovou soutěž a sami si vše i prakticky vyzkoušet a to vážně i nevázně.

Druhou akcí podobného rozsahu jsou Dny border collií v Brně, které proběhnou ve dnech 16. až 18. srpna. Jejich součástí je klubová výstava, schůze klubu a bonitace. I zde doufáme, že hlavním přínos pro naše členy bude v navázání, oživení a upevnění osobních kontaktů. Dobré mezilidské vztahy nejsou v chovatelských klubech příliš běžné a já se skoro bojím (abych to nezakřiknul) pochválit vás všechny za váš podíl na přátelské atmosféře, která zatím v klubu panuje. Snad je to zásluha našich speciálních psů, kteří nám odčerpávají takové množství energie, že nám jí pak už nezbyvá na malicherné sváry.

Nesmíme ale zapomenout na nejpřirozenější aktivitu border collií – pasení. Náš klub je opět spolupředatelem Mistrovství republiky v pasení, které se tentokrát koná 29. a 30. září v Sobotce. Návštěvu doporučuji zejména těm, kteří se ještě nikdy žádné naší akce týkající se pasení nezúčastnili. (Ty druhé totiž zvat nemusím, jsou už dávno polapeni.) Vidět border collie při práci je skutečně nádherný zážitek.

Vypíchl jsem z termínového kalendáře tři důležité akce. Neznamená to však ani v nejmenším, že ostatní nestojí za pozornost. Čím víc toho budeme s našimi chlupatými kamarády dělat, tím větší radost to bude nám všem přinášet.

RNDr. Michal Krejčí

Seznam posuzovatelů border collií na výstavách ČMKU

DOSTÁL	Jaromír	Ing. DrSc.	277 21	Liběchov
FINDEJS	Jan	Ing.	253 01	Hostivice
JANČÍK	Leoš	Ing.	272 03	Kladno 3
KRINKE	Milan		320 13	Plzeň
MOŽIŠ	Vladimír	PhDr.	664 48	Moravany u Brna
NĚMEC	Josef		410 02	Lovosice
OVESNÁ	Božena	Mgr.	272 04	Kladno 4
PĚTIOKÝ	Jiří		434 01	Most
POLÁKOVÁ	Dagmar		120 00	Praha 2
ŘEHÁNEK	Petr		747 11	Kozmice u Hlučína
STANKO	Daniel	MVDr.	106 00	Praha 10
UBROVÁ	Libuše		638 00	Brno
HOLMEROVÁ (čekatel)	Zdeňka		250 73	Jenštejn

Seznam členů BCC CZ k 1.4.2002

Členské č.	Příjmení	Jméno	Titul	PSČ	Místo	2000	2001	2002
1	BCC CZ			170 00	Praha 7			
2	Balogová	Stanislava		400 03	Ústí nad Labem	x	x	x
4	Barcalová	Šárka		141 00	Praha 4	x	x	x
5	Bartek	Ivo	Ing.	664 52	Sokolnice	x	x	x
7	Brunclíková	Věra		181 00	Praha 8	x	x	
8	Doležal	Jaroslav		583 01	Chotěboř	x	x	x
9	Dužková	Pavla		273 51	Úrňošť		x	x
10	Grygarová	Alexandra		262 03	Nový Knín	x	x	x
11	Hanačíková	Nikol		760 01	Zlín	x	x	
14	Hofmanová	Hana		542 33	Rtyně v Podkrkonoší		x	x
15	Horák	František		261 02	Příbram 7	x	x	
18	Kačíková	Barbora		149 00	Praha 4	x	x	
19	Kernerová	Anna		160 00	Praha 6	x	x	x
20	Kernerová	Lenka		160 00	Praha 6	x	x	x
23	Králová	Alena		199 00	Praha 9	x	x	x
24	Krejčí	Michal	RNDr.	251 64	Mnichovice - Božkov	x	x	x
25	Krejčová	Hana	Ing.	251 64	Mnichovice - Božkov	x	x	x
26	Krejčová	Alena		251 64	Mnichovice - Božkov	x	x	x
27	Lerl	Tomáš		147 00	Praha 4	x	x	x
28	Loučka	Radko	Ing.	104 00	Praha 10 - Královice	x	x	x
29	Loučková	Eva		104 00	Praha 10 - Královice	x	x	x
30	Matějková	Jana	MUDr.	141 00	Praha 4	x	x	
34	Posekaný	Čestmír		263 72	Družec	x		x
36	Půlpánová	Helena		530 03	Pardubice	x	x	x
37	Slunečko	Milan		511 01	Turnov	x		x
38	Sochorová	Simona		103 00	Nedvězí	x	x	x
40	Stejskal	Daniel		586 01	Jihlava	x	x	x
43	Škaroupková	Pavčina		130 00	Praha 3	x	x	x
44	Vojtěch	Josef	Ing.	130 00	Praha 3	x	x	x
45	Vojtěchová	Lenka	Mgr.	130 00	Praha 3	x	x	x
46	Zacharda	s.r.o.		362 36	Pemínk	x	x	x
47	Cápalová	Veronika		571 01	Moravská Třebová	x	x	x
48	Matzenauerová	Iveta		760 01	Zlín	x	x	x
50	Pokorná	Tereza		198 00	Praha 9	x	x	
52	Konrád	Jiří		384 51	Volary	x	x	x
53	Vajcová	Šárka		262 31	Milín	x	x	x
55	Javoříková	Radana		760 01	Zlín	x	x	
56	Káčer	Pavel		755 01	Dolní Jasenka	x	x	
57	Kopecký	Ladislav		569 03	Svitavy	x	x	x
58	Urban	Petr st.		468 51	Smržovka	x	x	
59	Urban	Petr ml.		468 51	Smržovka	x	x	
60	Lorková	Milena		753 66	Hustopeče nad B.	x	x	x
61	Peřík	Martin		724 00	Stará Bělá-Ostrava	x	x	
62	Fajmon	Tomáš		382 41	Kaplice	x	x	
66	Zadrobilek	Jiří		544 75	Mostek	x	x	
67	Pisarčíková	Hana		503 47	Blešno	x	x	x
68	Mareš	Josef		257 01	Postupice	x	x	x
69	Buchta	Libor		345 10	Smržovice	x	x	x
70	Dostálová			704 00	Ostrava - Zábřeh	x	x	
73	Svobodová	Lenka		503 11	Hradec Králové	x	x	x
74	Šmíd	Pavel	Mgr.	530 06	Pardubice	x	x	
75	Šimová	Jana		294 21	Bělá pod Bezdězem	x	x	x

76	Bauerová	Milena	Ing.	153 00	Praha 5 – Radotín		x	
77	Caha	Otakar		674 01	Třebíč	x	x	x
79	Koliandrová	Eva		250 01	Brandýs nad Labem	x	x	x
80	Kynclová	Alena		747 87	Budišov nad Bud.	x	x	x
81	Macek	Bernard		675 75	Mohelno	x	x	
82	Mlčochová	Jana		143 00	Praha 4 – Modřany	x	x	x
83	Ondráčková	Michaela		141 00	Praha 4 – Spořilov	x	x	x
84	Pínová	Naděje		382 29	Polná na Šumavě	x	x	x
85	Plevková	Dana		387 01	Volyně	x	x	x
86	Richter	Jan		533 04	Sezemice	x	x	x
87	Římanová	Radka		170 00	Praha 7	x	x	x
88	Sadilová	Pavla		675 08	okr. Třebíč	x	x	
89	Švéda	Jan		760 01	Zlín	x	x	x
90	Vejrosta	František		250 01	Brandýs nad Labem	x	x	x
91	Veselá	Helena		592 02	Svratka	x	x	
92	Veselý	Josef		592 02	Svratka	x	x	
93	Folprechtová	Kateřina		407 11	Děčín 32	x	x	
94	Vajc	Jan	MVDr.	262 31	Milín	x	x	x
95	Čečilová	Eva		130 00	Praha 3	x	x	x
96	Borovičková	Lenka		257 41	Týnec nad Sázavou		x	x
97	Řezníček	Josef		739 13	Kunčice pod Ondřejníkem		x	x
98	Glaserová	Karolina		251 68	Štířín	x	x	
99	Slabý	Vítězslav		621 00	Brno	x	x	
100	Kunor	Leopold		763 11	okr.Zlín		x	x
101	Klímová	Marie		161 00	Praha 6		x	x
102	Velcová	Eva		588 51	Dolní Cerekev		x	x
103	Šarochová	Ivana		735 71	Dětmarovice		x	x
104	Schaidt	Václav		403 37	Petrovice		x	
105	Švarcová	Monika		331 01	Plasy		x	x
107	Čech	Přemysl	Ing.	789 69	Postřelmov		x	x
108	Čechová	Martina	Ing.	789 69	Postřelmov		x	x
109	Krállová	Jana	Ing.	160 00	Praha 6		x	
110	Paukert	Tomáš		289 22	Lysá nad Labem		x	
111	Košťálová	Romana		586 01	Jihlava		x	x
112	Grund	Jaroslav	Ing.	517 61	Rokytnice v O. H.		x	x
113	Grbavčicová	Věra		413 01	Roudnice nad Labem		x	
114	Procházková	Vendula		566 01	Vysoké Mýto		x	
115	Procházka	Milan		566 01	Vysoké Mýto		x	
116	Rychetská	Lucie		147 00	Praha 4		x	
117	Nosová	Lenka		120 00	Praha 2 - Vinohrady		x	x
118	Janků	Jana		751 24	Přerov – Předmostí		x	x
119	Süsserová	Zuzana		264 01	Sedlčany		x	
120	Petrásková	Míroslava		439 83	Lubenec		x	
121	Šlanhof	Josef		751 03	Citov		x	
122	Černý	Pavel		798 06	Otaslavice		x	x
123	Tanistra	Martin		713 00	Ostrava - Heřmanice		x	x
124	Brunclík	Stanislav	Ing.	565 44	Srubý		x	x
125	Polášková	Marcela		503 47	Blešno		x	
126	Šmolíková	Tařána		160 00	Praha 6		x	x
127	Seidl	Petr	MUDr.	158 00	Praha 5-Jinonice		x	x
128	Červená	Petra	DiS.	517 35	Lično		x	x
129	Gavendová	Šárka	Ing.	742 57	Nový Jičín		x	x
130	Štourač	Jaromír		360 01	Karlovy Vary 1		x	x
131	Dědičová	Kateřina		130 00	Praha 3		x	x
132	Úlovcová	Michaela		362 51	Jáchymov			x
133	Šanovcová	Marie		252 29	Dobřichovice		x	x
134	Mikoláš	František		257 42	Krhanice			x

135	Zoufalý	Vladimír		763 21	Slavičín			x
136	Diviš	Antonín	Ing.	323 29	Plzeň			x
137	Dubnová	Iřona	Ing.	400 11	Ústí nad Labem			x
138	Šedivý	Ladislav		294 12	Žďár			x
139	Vaňourek	Lukáš		340 04	Železná Ruda			x
140	Bojko	Jan		739 97	Hrádek			x
141	Lejčar	František	Ing.	390 03	Tábor			x
142	Schaefer	Zdeněk	MVDr.	163 00	Praha 6-Řepy			x
143	Váňa	Jan		262 02	Stará Huť			x
144	Varhanová	Renáta		262 04	Příbram			
145	Cvachová	Lenka		273 72	Šlapanice v Čechách			x
146	Matzenauerová	Radana		760 01	Zlín			x
147	Nehyba	Stanislav		580 01	Havlíčkův Brod			
148	Rucki	Jaroslav	Ing.	739 94	Vendryně			x
149	Pachtová	Milena		417 22	Háj u Duchcova			x
150	Šebelka	Milan		370 07	Č.Budějovice			x
151	Nos	Tomáš		120 00	Praha 2 - Vinohrady			x
152	Stránská	Andrea		142 00	Praha 4 - Lhotka			x
153	Kochová	Iřena		549 41	Červený Kostelec			x
154	Jelínek	Kamil		798 03	Plumlov			x
155	Špunarová	Kristýna		739 61	Třinec I			x
156	Teplý	Tomáš		693 01	Hustopeče			
157	Šímek	Bořivoj		500 02	Hradec Králové			x
158	Fridrichová	Jitka		700 30	Ostrava-Hrabůvka			x
159	Vondráčková	Martina	Mgr.	560 02	Česká Třebová			x

K 1.4.2002 o členství v BCCCZ projevil zájem již 158 lidí (číslo jedna je rezervováno BCCCZ). Platících členů je celkem 133 (někteří na tento rok ještě nezaplatili, ale v loňském roce ano). Z toho je 31 pražáků, 26 východočechů, 25 severomoraváků, 23 středočechů, 13 jihočechů, 9 západo a severočechů, 6 jihomoraváků. Z toho je nejstaršímu 66 let a nejmladšímu 8 let.

V přihlášce za člena jsou k vyplnění kromě povinných údajů i údaje nepovinné. V nich může nový člen označit činnosti, kterými by klubu mohl prospět. Těší nás, že jsou členové ochotni přispět k rozvíjení aktivit klubu v poměrně hojném počtu. Je vidět, že borderky svoji inteligenci zaujaly především ty, kteří mají něco společného s počítači a Internetem. Spolupráci v tomto směru nabídlo 19 osob, s tím asi souvisí i nabídka pomoci se zpravodajem a propagací (13x). Fotografováním a grafickým zpracováním fotografií borderek by se chtělo zabývat 10 osob. Jazykové znalosti byly zahrnuty následovně: 8x angličtina, 5x němčina, 1x italština, francouzština a ruština. Pomoc při práci v komisích

nabídlo 9 osob, pomoc s výcvikem 7 lidí, 4 z nich by se dokonce rádo stalo rozhodčím. Nejvíce nás těší, že plných 25 lidí je ochotno spolupracovat na pořádání výstav a jiných klubových akcích. Doufejme, že našim členům tento počáteční elán vydrží a jejich aktivita se projeví nejen na papíře, ale i v praxi. Věříme v to.

V seznamu členů BCCCZ k 1.4.2002 několik pořadových čísel chybí. Pod nimi se skrývají ti, kteří členské příspěvky na letošní, ani loňský rok nezaplatili. Nemohou tedy dostávat klubový zpravodaj Borderholic. U některých je to proto, že již někdo jiný z rodiny členem klubu je a tak v rámci šetření rodinného rozpočtu zůstal v klubu jen jeden. U jiných se mohlo stát, že se jejich platba někam zatoulala (ČS a.s. neuvádí na výpisech plátce). Kdyby se tedy někdo z vás v seznamu členů nenašel a je přesvědčen, že příspěvky platil, nebo pokud v tomto seznamu někdo z vás našel chybu, prosím, kontaktujte jednatelku klubu Šárku BARCALOVOU, Na záhonech 54, 141 00 Praha 4, tel 02 41481550 d, 02 21131330 k, mobil 0606 319895, sarkab@cbox.cz.

Doporučené akce

▶▶ 3.-4.5. Ukázky pasení (Koško) – nádvoří Nové Adalbertinum na Starém náměstí v Hradci Králové v rámci výstavy „Mléko 2002“ pořádané k oslavě 10. výročí založení společnosti CHOVSERVIS a.s. H. Králové. Jako doprovodný program výstavy bude uspořádán seminář zabývající se tematikou výroby a kvality mléka a masa, vývoj na trhu zemědělských komodit a jiné dle aktuální situace.

▶▶ 11.5. Poruchy chování psů a koček – Praha (12.5. v Brně). Pořádá VETEDECA s.r.o. Moravské nám. 13, 602 00 Brno, tel. 05 – 32163621, 0602 934247, veteduca@sky.cz

▶▶ 16.-18.5. Národní výstava hospodářských zvířat Litomyšl.

▶▶ 28.-30.6. PROPET 7. mezinárodní výstava chovatelských potřeb – Brno BVV.

▶▶ 17.-19.10. PragaAgro – výstava hospodářských zvířat, Praha, Letňany.

ZPRÁVY Z VÝSTAV

MVP TRENČÍN, 26.1.2002

Rozhodčí: Sándor Szabó - Maďarsko

PSI, třída dorostu

N - BERRY BLUE FOXY FOX, ch.H.Půlpánová,
m.J.Janků

PSI, třída otevřená

V1, CAC, CACIB - GHENT BOHEMIA ALKÉ,
ch.A.Grygarová, m.H.Pisarčíková

FENY, třída dorostu

N - BARONESS FATRANSKÝ SEN, ch.M.Kotuláš,
m.V.Kučerková

FENY, třída mladých

V1, CAJC - WONDER OF KATE'S SAM VOM
BEUTENHOF, ch.I.Mossner, m.N.Hanačíková

FENY, mezitřída

V1, CAC - AIMME BLACK THUNDERBOLD,
ch.D.Fazekašová, m.J.Juhášová

V2, r.CAC - ANELIM ZE SKALISTÝCH HOR,
ch.+m.M.Lorková

FENY, třída otevřená

V1, CAC, CACIB, BOB - DARYL BOHEMIA ALKÉ
ch.A.Grygarová, m.H.Půlpánová

V2, r.CAC, r.CACIB - MUCKE -RED OF IRISH
HOME, ch.H.Wolf, m.M.Kotuláš

V3 - BLAZE BLACK CHEVERS, ch.+m.N.Hanačíková

V4 - BABY TE PITO O TE HENUA, ch.Z.Klasová,
m.M.Bystrická

V - ANETA BOHEMIA JUKON, ch.J.Konrád,
m.K.Macků

MVP BRNO, 9.2.2002

Rozhodčí: Edith Soltesz - Rakousko

PSI, třída mladých

V1, CAJC - BERRY BLUE FOXY FOX ch.H.Půlpánová,
m.J.Janků

PSI, mezitřída

V1, CAC - WENDEVICK ZEPHYR ch.M.-L.Driessens,
m.Š.aJ.Vajcovi

V2, r. CAC - CHAIN BOHEMIA ALKÉ ch.A.Grygarová,
m.A.Borovičková

V3 - BATTOS OD STŘÍBŘECKÝCH RYBNÍKŮ
ch.J.Hutter, m.E.Koliandrová

V4 - GAG AKUMULATOR ch.Ing.R.Loučka,
m.F.Mikoláš

VD - CACIK COLY QUEEN ch. Š.Barcalová,
m.L.Nosová

PSI, třída otevřená

V1, CAC, r. CACIB - ADAM FOXY FOX
ch.H.Půlpánová, m.R.Košťálová

V2, r.CAC - CID AKUMULATOR ch.Ing.R.Loučka,
m.I.aR.Matzenauerovi

V3 - GHENT BOHEMIA ALKÉ ch.A.Grygarová,
m.H.Pisarčíková+M.Polášková

VD4 - BOOTES MORAVIA ZAURAK ch.M.Peřík,
m.I.Heřmánek

VD - FENWICK DANNY ch.W.J.Young, m.L.Buchta

VD - IRIHAN BOLDFLASH ch.E.I.Jones, m.F. ejrosta

VD - HAX BOHEMIA ALKÉ ch.A.Grygarová,
m.P.Coufal

VD - ROY OF AYRSHIRE ch.T.Stevenson, m.
MVDr.R.Axman

PSI, třída pracovní

VD - MOUSE DI CAMBIANO ch.M.T.Garabelli,
m.Ing.R.Loučka

PSI, třída šampionů

V1, CAC, CACIB, BOB - Ch WENDEVICK
USECASPER ch.M.-L.Driessens, m.H.Půlpánová

FENY, třída dorostu

VN - DREAM OF KINTYRE DIAMOND ROSE
ch.E.Gross+K.Höpfel, m.I.+R.Matzenauerovi

FENY, třída mladých

V1, CAJC - BABSÍ FOXY FOX ch.H.Půlpánová,
m.V.Vostrá

V2 - CASSY BLUE ENERGIZER ch.T.Pecold,
m.M.Šimčíková

V3 - CORIN RUBÍNOVÉ SRDCE ch.S.Sochorová,
m.F.Mikoláš

V4 - FLOCKA GEMMA WENALT FARM ch.A.Jones,
m.M.Hrdlička

VD - CORA MORAVIA ZAURAK ch.M.Peřík,
m.L.Vaňourek

VD - IDEA AKUMULATOR ch.Ing.R. Loučka,
m.R.Šanovcová

FENY, mezitřída

V1, CAC, r. CACIB - CHUBBY BOHEMIA ALKÉ
ch.+m.A.Grygarová

V2, r.CAC - BON AQUA OD STŘÍBŘECKÝCH
RYBNÍKŮ ch.J.Hutter, m.M.Neumanová

V3 - GAZE AKUMULATOR ch.Ing.R.Loučka,
m.H.Veselá

V4 - ASHLEY CHARMING LADY OF GREEN BORDE
ch.L.Schatzter, m.C.Eichmeir

V - ANELIM ZE SKALISTÝCH HOR ch.+m.M.Lorková

FENY, třída otevřená

V1, CAC, CACIB - AICHA SUZI Z MARPY BOHEMIA
ch.P.Marešová, m.S.Sochorová

V2, r. CAC - ANETA BOHEMIA JUKON ch.J.Konrád,
m.K.Macků

V3 - ABER CASSIE WENALT FARM ch.A.Jones,
m.M.Hrdlička

V4 - BESSY COLY QUEEN ch.Š.Barcalová,
m.R.Pihávková

VD - CRAIGBANK CHOCKIE ch.W.J.Young, m.M.Procházka

VD - GELE MAID WENALT FARM ch.A.Jones, m.M.Hrdlička

FENY, třída pracovní

V1, CAC - ADORA AKUMULATOR ch.Ing.R.Loučka, m.N.Hanačková

VD2 - LUCKY SU ch.H.Griffiths, m.Ing.R.Loučka

FENY, třída šampionů

V1, CAC - Ch. DEUCE CZECHMATE ch.F.Novák, m.Š.+ J.Vajcovi

V2, r. CAC - Ch. BIYA BOHEMIA ALKÉ ch.A. Grygarová, m.M.Lorková

MVP GRAZ, 3.3.2002

Rozhodčí: Gerhard Prenner - Rakousko

PSI, třída dorostu

VN1 - FAIBORD'S BILBO v CHRYSANTHEMENSEE, ch.E.Lajtos, m.D.Gutmansbauer

PSI, třída mladých

V1, Jugendbester, BOB - BORDERLINE COUNTRY TORNADO, ch.+m.H.Poschacher

PSI, meztřída

V1, CACA - CHESTER OF PINWOOD COUNTRY, ch.B.Bärtl, m.E.Eichler

V2, r. CACA - LISA'S BORDER KELLY BLUE, ch.E.Kotschy, m.S.Schachenhofer

PSI, třída otevřená

V1, CACA, r. CACIB - BORDERLINE COUNTRY RIVERDANCE, ch.H.Poschacher, m.S.Hofmann

V2, r. CACA - BORDERGUARD BILL, ch.D.Körösi, m.E.Deri

PSI, třída pracovní

V1, CACA - MEX VOM GOASSPOWERN, ch.G.Kramer, m.E.Lajtos

V1, CACA, CACIB - WENDEVICK USECASPER, ch.M.-L.Driessens, m.H.Půlpánová

V2, r. CACA - BORDERLINE COUNTRY ORLANDO, ch.H.Poschacher, m.S.Rauch

FENY, třída dorostu

VN1 - DARK DIAMOND OF PINWOOD COUNTRY, ch.B.Bärtl, m.D.Bruckmüller

FENY, třída mladých

V1, Jugendbester - BORDERLINE COUNTRY TIFFANY, ch.H.Poschacher, .G.Bruckberger

FENY, meztřída

V1, CACA, r. CACIB - BORDERLINE COUNTRY SKY, ch.H.Poschacher, m.I.König

V2, r. CACA - CAMEL OF PINWOOD COUNTRY, ch.B.Bärtl, m.S.Herzog

FENY, třída otevřená

V1, CACA, CACIB - LIONHEART ANYA AT BORDERLINE, ch.R.Franck, m.H.Poschacher

V2, r. CACA - FLOWER OF OLD HILL ANGIE, ch.K.Hajualka, m.E.Banczi

PSI, třída šampionů

Výstavy v Grazu se zúčastnilo 50 border collí (28 psů a 22 fen). Borderky tak byly páté nejpočetnější plemeno výstavy, více bylo jen sibiřských husky, rotvajlerů, zlatých a labradorských retrieverů. Na výstavě jsem nezažila žádnou frontu, parkování bylo v areálu výstaviště zdarma i přejímka a placení probíhalo hladce, bez čekání a stresu. Během celé výstavy probíhal v hale doprovodný program. Zaujalo mě, že výcvik vodičích psů, zde předváděla krátkosrstá kolie a dva kříženci belgického ovčáka. Stánků se vším možným i nemožným zbožím bylo hodně. Mnoho věcí se zde dalo koupit s obrázkem border collie, ale nelze přepočítávat z Eura na koruny.

Border collí se sešlo opravdu velké množství, rozhodčí Gerhard Prenner měl rozhodování v některých třídách velice složité. Kruh nebyl příliš veliký a když nastoupila početnější třída, nebylo v kruhu k hnutí. Vedoucí kruhu dělala tuto práci asi poprvé a velice komplikovala rozhodčímu práci. K tomu ještě někteří

majitele border collí vůbec netušili, co je na výstavě čeká. Nejhůře na tom byl asi jeden mladík, který nastoupil do kruhu s číslem v pravé ruce, v levé držel psa a sáček s pamlsky. Bylo jasné, že se mu bude takto špatně vystavovat. Po oběhnutí několika koleček se pamlsky v kruhu vysypaly, většina zúčastněných psů i majitelů začali pamlsky sbírat. Číslo našťástí neztratil, do konce posuzování ho přehazoval z jedné ruky do druhé.

Úroveň border collí byla v některých třídách velice vyrovnaná, rozhodčí vybral vždy nejlepší dvě nebo tři a mezi nimi se rozhodovalo. Běhalo se hodně, už si ani nevzpomínám, kdy jsem se v kruhu tolik proběhla. Rozhodčí pak dával přednost psům s pevným hřbetem a dokonalým pohybem. Nijak nepenalizoval „veselé ocasy“, které jsou pro některé rozhodčí přímo trnem v oku. Bylo zde také hodně barev a skoro žádná třída nenastoupila jen v tradiční černobílé.

NVP NITRA, 16.3.2002

rozhodčí: Jadwiga Niciewicz - Polsko

PSI, třída otevřená

V1, CAC, BOB - ADAM FOXY FOX, ch.H.Půlpánová, m.R.Košťálová

FENY, třída mladých

V1-WONDER OF KATES SAM VOM BEUTENHOF, ch.I.Mossner, m.N.Hanačková

FENY, třída otevřená

V1, CAC - MÜCKE-RED OF IRISH HOME, ch.H.Wolf, m.Ing.M.Kotuláš

V2, r. CAC - AGILE BLACK AND WHITE POWER, ch.+ m.I.Šťastná

SV BRATISLAVA, 17.3.2002

rozhodčí: Heidi Poschacher – Rakousko

PSI, třída dorostu

VN – BROOSTER FATRANSKÝ SEN,
ch. Ing. M. Kotuláš, m. J. Kelbel

PSI, třída mladých

V1, CAJC – BERRY BLUE FOXY FOX,
ch. H. Půlpánová, m. J. Janků

PSI, třída střední

V1, CAC – WENDEVICK ZEPHYR, ch. M.-L. Driessens,
m. Š. a J. Vajcovi

VD2 – FLOWER OF OLD HILL BRIAN,
ch. H. Kökényesi, m. M. Molnár

VD3 – HURRY AKUMULATOR, ch. Ing. R. Loučka,
m. K. Němcová

VD4 – ARES BLACK AND WHITE POWER,
ch. + m. I. Šťastná

PSI, třída otevřená

V1, CAC, BOB – FLOWER OF OLD HILL ANTHONY,
ch. H. Kökényesi, m. G. Marosán

V2, r.CAC – ADAM FOXY FOX, ch. H. Půlpánová,
m. R. Košťálová

V3 – ARCO BLACK THUNDERBOLT,
ch. D. Fazekašová, m. M. Kosa

PSI, třída pracovní

VD1 – MOUSE DI CAMBIANO, ch. M. T. Garabelli,
m. Ing. R. Loučka

PSI, třída vítězů

V1, CAC – WENDEVICK USECASPER,
ch. M.-L. Driessens, m. H. Půlpánová

FENY, třída dorostu

N – BUBBLING FATRANSKÝ SEN, ch. Ing. M. Kotuláš,
m. R. Králová

FENY, třída mladých

V1, CAJC – BLACKIE FOXY FOX, ch. H. Půlpánová,
m. M. Vondráčková

V2 – ALISSON AT ROCKFLOWER, ch. E. Radványi,
m. A. Hajdók

V3 – ALMA OD HELFÁKU, ch. Ing. J. Plevková,
m. MVDr. L. Droppová

FENY, třída střední

V1, CAC – ARNICA BLACK THUNDERBOLT,
ch. + m. D. Fazekašová, O. Čunderlíková

VD2 – AGILE BLACK AND WHITE POWER,
ch. + m. I. Šťastná

FENY, třída otevřená

V1, CAC, BOS – FLOWER OF OLD HILL ANGIE,
ch. H. Kökényesi, m. E. Báncki

V2, r.CAC – ASIA TE PITO O TE HENUA,
ch. Ing. L. Klas, m. I. Šťastná

V3 – AISCHA FOXY FOX, ch. + m. H. Půlpánová

V4 – MUCKE – RED OF IRISH HOME, ch. H. Wolf,
m. Ing. M. Kotuláš

D – BESSY COLY QUEEN, ch. Š. Barcalová,
m. R. Pihávková

FENY, třída pracovní

V1, CAC – DARYL BOHEMIA ALKÉ, ch. A. Grygarová,
m. H. Půlpánová

V2, r.CAC – DETÁNIA BOHEMIA ALKÉ,
ch. Grygarová, m. D. a P. Fazekašovi

NVP OSTRAVA, 6.4.2002

Rozhodčí: PhDr. Vladimír Mojžíš

PSI, třída mladých

V1, CAJC – BARRY DARLEY ARABIAN,
ch. V. Cápálová, m. K. Páchová

VD 2 – BERRY BLUE FOXY FOX, ch. H. Půlpánová,
m. J. Janků

PSI, mezitřída

V1, CAC – CAICK COLY QUEEN, ch. Š. Barcalová,
m. L. Nosová

V2 – CAPTAIN MORAVIA ZAURAK, ch. M. Peřík,
m. P. Ruml

PSI, třída otevřená

V1, CAC – CID AKUMULÁTOR, ch. Ing. R. Loučka,
m. I. a R. Matzenauerovi

PSI, třída vítězů

V1, CAC, BOB – GHENT BOHEMIA ALKÉ,
ch. A. Grygarová, m. H. Pisarčíková + M. Polášková

FENY, třída mladých

V1, CAJC – BLACKIE FOXY FOX, ch. H. Půlpánová,
m. M. Vondráčková

V2 – BRIGGI FOXY FOX, ch. H. Půlpánová,
m. MVDr. J. Bojková

V3 – DREAM OF KINTYRE DIAMOND ROSE,
ch. E. Gross a K. Höpfe, m. I. a R. Matzenauerovi

V4 – CAMEY MORAVIA ZAURAK, ch. M. Peřík,
m. M. Tanistra

FENY, mezitřída

V1, CAC – CASSY BLUE ENERGIZER, ch. T. Peczold,
m. M. Šimíčková

V2 – HONEY AKUMULÁTOR, ch. Ing. R. Loučka,
m. J. Grund

V3 – ANELIM ZE SKALISTÝCH HOR,
ch. + m. M. Lorková

VD – CLAIRE COLY QUEEN, ch. Š. Barcalová,
m. L. Rychetská

Vše o výstavách napsala H. Půlpánová

• • •

Výstavy 2002 – ještě se můžete přihlásit

29.6. MVP Brno – Mílan Krinke - ČR

28.7. NVP Mladá Boleslav – Petr Řehánek - ČR

17.8. KV Brno – Gerhard Prenner – Rakousko

7.9. MVP Mladá Boleslav – M. Redlicki - Polsko

21.9. NVP Brno – Milan Krinke - ČR

12.10. MVP České Budějovice – Van Vorthuisen Deighuis – Holandsko

Pasení

Jak je pasení organizováno ve Francii

V rámci FCI působí ve Francii organizace s názvem Societe Centrale Canine (SCC). V jejím čele je předsednictvo, které má 26 členů, je voleno na 6 let chovatelskými kluby a regionálními svazy. Má 20 komisí. Jednou z nich je komise pro pasení French Commission for Herding Dogs (FCHD). Šéfem této komise je J.P. Kerihuel, který je zároveň i šéfem komise pro počítače a členem FCI komise pro pasení (FCI CHD). V květnu 2001 pan J.P. Kerihuel předložil na zasedání FCI CHD materiál, který podrobně popisuje francouzské řady pro soutěže v pasení ovcí a řady pro soutěže v pasení skotu.

Přeložili jsme je a budeme o nich informovat účastníky školení v pasení ovcí, které budou u nás pořádány BCCCC.

FCHD má výbor složený z osmi členů - zástupce ministerstva zemědělství, SCC, Border collie klubu, Klubu pro ovčácká plemena psů, chovatelů ovcí, chovatelů skotu, rozhodčích a soutěžících. Jejich úkolem je aktualizace řádů, sestavování kalendáře akcí a shromažďování výsledků. Jejich cílem je lepší zmapování aktivit ve všech částech Francie, vytvoření mezinárodně uznávaných řádů a pořádání jednoho mistrovství ročně.

R. Loučka

FCI komise pro pasení

Jak jste mohli pochopit z předchozího textu, v rámci FCI působí komise pro pasení (FCI CHD). Jsou v ní zástupci mnoha zemí Evropy. Zápis z jejího zasedání v holandském Breukelenu v říjnu 2001 se mi dostal do ruky díky předsedy slovenského klubu Bearded a border kolii Ing. Vladimíra Klase, který je též členem FCI CHD (je zajímavé, že Slováci zastoupeni v FCI CHD mají a ČR ne, členem komise je např. i zástupce z Rumunska pan C. Stefanescu).

Základním cílem komise je „dobrá práce se stádem“. Chtějí mimo jiné vytvořit takové mezinárodní řady, které by byly přijatelné pro všechny státy a všechna k pasení použitelná plemena (V Evropě jsou nyní uznávány řady anglické, francouzské a německé, rozdíl mezi nimi jsou velké. Velké rozdíly jsou i v soutěžích pro border collie a pro ostatní ovčácká plemena). Ze zápisu jsem vybral několik zajímavých informací.

a, Paní O. Lieber ze Švýcarska předložila různé návrhy jak vylepšit navržená mezinárodní pravidla FCI anglického trialu. Některé návrhy byly schváleny:

- Pro mezinárodní ocenění CACIT musí border collie získat dvakrát alespoň „velmi dobrou“ v otevřené soutěži trial třídy III a jednou „dobrou“ ve výstavním kruhu. Dostane pak titul „Mezinárodní šampion pasení“.

- Výbor pro pořádání soutěží trial může mít libovolný počet členů, musí v něm však být „vedoucí parkuru“, který je zodpovědný za parkur a musí být přítomen od začátku do konce všech soutěží a zkoušek dané akce.

- Na rozdíl od dřívějších zvyklostí, kdy se požadovalo aby ovce před zahájením trialu nebyly vzdáleny od určeného bodu více než 10 m, se nyní ustanovilo, že mají být co možná nejbliže mety.

- Byly zrušeny 2 paragrafy umožňující start psů s PRA/CEA.

- Každý soutěžící, který poruší Pravidla, „bude“ vystaven disciplinárnímu řízení. Dříve platilo, že „může být“.

K tomu se dodává, že soutěžící, kterému utekla ovce (nebo více ovcí), bude diskvalifikován.

- Protest musí být předložen bezprostředně po skončení trialu a podložen 20 Euro.

- Pouze rozhodčí má právo posledního rozhodnutí.

- Rozhodčí může povolit opakování některé části trialu v případě jinak perfektní kvality práce psa.

- Rozhodčím by měl být zkušební trialový závodník.

- Meta ovčáka by měla být v dostatečné vzdálenosti od plotu nebo košáru, aby bylo možné obrátit ovce před ovčákem aniž by byly od něho příliš blízko (některé ovce bývají tzv. lepivé).

- Parkur pro začátečníky by měl být udělán tak, aby ho ovce nemohly opustit, a aby na ně bylo odevšad vidět.

b, Každý účastník schůzky dostal návrh pravidel pro udělení certifikátu „Pracovní test pasení pro border collie“ a „Potvrzení o testaci vloh pro pasení“. Zástupce Francie pak předložil pravidla jejich soutěží v pasení v anglickém stylu. Totéž udělal i zástupce Německa. Ten navíc předložil i jakési studie rozdílu mezi německým a francouzským stylem (byla konstatována velká podobnost, největší rozdíl je v počtu ovcí v soutěži – zhruba 50 až 80 ovcí ve francouzském a 300 ovcí v německém stylu). Předložil také šetření v několika chovatelských klubech jakými pravidly se řídí. Závěr šetření byl jasný: francouzská plemena francouzskými pravidly, německá německými a anglická anglickými.

Text těchto materiálů máme přeložený, ale z nedostatku místa ho zde nebudeme prezentovat.

c, Paní O. Lieber navrhla, aby byl vytvořen Evropský mezidruhový test pasení, tedy jakýsi kompilát francouzského a německého trialu pro ovce i skot. To bylo všemi hlasy schváleno. Návrh má předložit W. Scheld z Německa.

d, Komise se shodla na tom, že za „herding dog“ (ovčáckého) může být uznán pouze pes, který úspěšně absolvoval pracovní test (ne test vloh). Dále komise ustanovila přísnější pravidla pro border collie. Ty mohou úspěšně absolvovat pracovní test jen tehdy, dosáhnou-li 70 % úspěšnosti maximálního bodového hodnocení trialu (tedy 70ti bodů ze 100) první třídy. Ostatní plemena psů mohou dosáhnout 60ti bodů.

Významné na tom je, že ostatní psi zařazení v nomenklatuře FCI do skupiny „I“ a „V“, kteří úspěšně neabsolvovali pracovní test, nemohou být vystavováni v pracovní třídě „pasení“. Když budou mít pracovní certifikát z jiné kynologické činnosti (zkoušky záchranářské, obedience apod.), měly by být posuzovány odděleně od pracovní třídy „pasení“!

K tomu paní A. Carlsonová dodala, že ve Švédsku u border collii pracovní test v pasení vyžadují k získání chovnosti i pro udělení titulu na výstavě krásy.

e, Zazněla tam i velmi důležitá informace. FCI opravňuje své členy (národní svazy) k registraci průkazů původu vydaných oficiální plemennou knihou ISDS. Tato informace může být přenesena na všechny chovatelské kluby a Border collie kluby FCI. Tyto průkazy původu jsou plně uznávané a nic nemůže bránit tomu, aby psi, kteří je mají, se nemohli stát mezinárodními šampiony.

f, Příští Mistrovství Francie v pasení ovcí bude 24.-25.8.2002 v Meillers. Tam by mělo být i další zasedání komise FCI CHD. Pokud by byla tato akce zrušena, byl schválen náhradní termín hned na další týden a svolal ho M. Wilfried z Německa.

Ze zápisu FCI komise pro pasení vybral a přeložil R. Loučka

Pracovní test pro ovčácké psy

(převzato z materiálů FCI CHD, platí pro různá plemena psů)

Základní podmínky: nejméně 15 ovcí ve věku nejméně 12 měsíců, stádo může být použito maximálně pro 4 testy, pak musí být vyměněno.

1. Chování k cizím osobám	10 bodů
- pes musí být přirozený, milý, nesmí se bát nebo být agresivní.	
2. Košár nebo jiná ohrada pro ovce	20 bodů
- vyhnání z ohrady,	
- vehnání do ohrady.	
3. Vedení a manévrování	20 bodů
- zajištění stáda,	
- zastavení (fixace).	
4. Pasení	20 bodů (30 bodů)
- ve čtverci 15 x 15 m,	
- při udržení brázdy k ochraně kultury (5 minut).	
5. Chování při pastvě	30 bodů (20 bodů)
- vzdálenost od ovcí, poslušnost, napadání ovcí, aktivita.	

CELKEM: ..... 100 bodů

Úspěšné absolvování u border collii 70 bodů a více, u ostatních plemen 60 bodů a více.

Pozvánka na akce v pasení v Rakousku

- ▶ 27.-28.4. - Začátečnický kurz, Tirol, školí Willi Klaffl, organizuje M. Wilhelm 052453162
- ▶ 10.-14.5. - Mezinárodní trial pro všechny třídy, St. Michael u Lungau, Salzburg, organizuje rodina Mayer, adresa: St. Martin 32, 5582 St. Michael. Info M. Mayer 064778382 nebo J. Zieher 062137119. Pokud se sejde dost zájemců, začne se v pátek třídou I. Když bude zájem, v pondělí a úterý bude trénink s rozhodčím.
- ▶ 8.-9.6. Začátečnický kurz, Langenlois, školí Willi Klaffl, 027437122, 027344186, bc.asds@oan.at
- ▶ 6.-9. 7. - Mezinárodní trial III. třídy, Neukirchen u Ostrongu, Organizuje p. Pemmer, 027344186, opět v závěru trénink
- ▶ 14.-17.9. - Národní trial tříd I. a II. a zkoušky ve Weizu, info R. Schlegl 031728357, nebo B. Soritz 034678159
- ▶ říjen - trial třídy III. v St. Aegydu, info H. Hutterer 02768611190.
- ▶ Kromě toho jsou pořádány každou poslední sobotu a neděli v měsíci tréninky na různých místech ve Štýrsku - info B. Soritz 034678159

Mistrovství Evropy v pasení

30. 8.- 1.9. - Continental Sheep Dog Championship, Stockholm, Švédsko

ČICHÁNÍ

Specializace na vyhledání lidských ostatků

Záchranářský pes je cvičen především na plošné vyhledání živých objektů v přírodě, v sutinách, ve vodě, nebo ve sněhových lavinách. A v mnoha případech také na vyhledání mrtvého lidského pachy pro situaci, že hledaný zemřel. Ale nemá cenu povolávat záchranářského psa ke zjevné vraždě či hromadnému neštěstí kde je jasné, že už není koho zachránit. Některé záchranářské organizace docházejí k názoru, že není snadné vycvičit psa, který by byl spolehlivý v označení obojích pachů, a začínají uznávat nutnost specializace.

Cadaver K9 – pes se specializací na vyhledání lidských ostatků - dovede najít nejen celé tělo, ale i zcela malé částky jako je pár kapek krve či jediný lidský zub. K této jemné a detailní práci je třeba vychovat psa, který bude pracovat pomalu a metodicky. Soustředěně bude hledat ostatky (soudní evidenci) potřebné k identifikaci totožnosti člověka.

Jedním ze psů, který se specializací na vyhledání lidských ostatků zabývá, je border collie CELZI Colly Queen zvaná Nessie, o které jste četli v našem Borderholiku již několikrát. Její šťastná majitelka se jmenuje Eva Čečilová. Spolu se svým manželem, který jí v této činnosti velmi podporuje, nyní vytvořili webové stránky. Jejich adresa je www.sweb.cz/cadaver-k9. Dle autorů byly tyto stránky vytvořeny za jediným účelem: rozdělit se o zkušenosti a metodiku práce s cadaver materiálem s těmi záchranáři, popřípadě kriminalisty, které to bude zajímat. Eva Čečilová doufá, že její pracovní metoda osloví alespoň některé psovody a přinese pochopení pro důležitost této specializace. Chtěla by nabídnout pomocnou ruku, zvláště majitelům border collí.

Některé materiály z uvedených webových stránek jsme s laskavým svolením manželů Čečilových přetiskli i do našeho zpravodaje.

redakce

Sedni a koukej ... pasivní označení

V minulosti používali drogoví psi metodu "trhat, kousat, dostat se k tomu za každou cenu". Vypadá to, že se situace mění. Někdo konečně přišel na to, že zničené důkazy a šance na otrávení psa je dost špatný nápad.

Na britských letištích a v britských přístavech brzy začnou pracovat psi, kteří pašeráka označí tím, že se posadí a podívají se na něj. Takto cvičení psi jsou vítanou alternativou ke psům cvičeným k hledání drog a jiného pašovaného zboží tak, že nález indikují škrábáním a kousáním. Tito psi s tzv. aktivním označením dodnes úspěšně pracují ve skladištích a nákladových halách.

Při styku s veřejností ale nyní celníci raději dávají přednost psům s tzv. s pasivním označením – takový pes si

pouze sedne vedle podezřelého cestujícího nebo zavazadla, aniž by na sebe upozornil.

Koncem března 2002 by se o letiště a přístavy v Británii mělo starat dvacet pět nově cvičených "sedni a koukej" psů. Další takoví budou hledat „Class A“ drogy, tabákové výrobky a zavazadla s velkým množstvím bankovek.

Mluví britské celní správy říká: "Naši psi potřebují být absolutně pružní a schopní k vyhledávání za jakýchkoliv okolností. Nově vycvičení psi budou důležitou zbraní v boji proti pašerákům."

Tito noví psi s pasivním označením se představí veřejnosti na 48. Mezinárodní výstavě lodí v Londýně, Earl's Court, západní Londýn.

Telegraph, UK – přeložila E. Čečilová

San Jose Cemetery ~ Fremont, California

26. března 2002

Tento starý hřbitov patří katolickému kostelu ve městě Fremont, California. Několik akrů pozemku je částečně využito coby pohřebiště, zbytek země leží ladem. Představení kostela by chtěli část této země rozparcelovat a odprodat. Pozemek je na kopci, výhled je dolů na San Franciský záliv a "silikonové údolí".

Parcely v této žádané lokalitě mají na dnešním trhu hodnotu několika milionů dolarů. Problém je v tom, že na jednom konci pozemku se před desítkami let pohřbívali bezdomovci, emigranti, lidé bez majetku a bez příbuzných. Jejich hroby se ale dávno rozpadly, desky se ztratily nebo zarostly trávou, a dnes už nikdo neví, kolik lidí tam je pohřbeno. Kostel si v žádném případě nemůže dovolit skandál a prodat zemi i s lidskými ostatky.

V naší malé skupině určené pro tento případ jsou tři psi vycvičení na označení starých hrobů, Riley, Cholla a moje Nessie (CELZI Colly Queen). Ano, tato úzká "specializace na staré hroby" vyžaduje mimo cadaveru ještě další specifický trénink.

Podle několika dochovaných hrobů s náhrobky jsme určili směr rovu, psi nám potom označili polohy dalších hrobů. Zapíchlí jsme praporky, vše vyměřili, zmapovali. Je to pomalá práce a pro psy vyčerpávající. Je tam vysoká tráva, kolikrát je není vůbec vidět. Nemůžeme pracovat déle než dvě hodiny. Navíc někdy prší, jindy praží slunce a kromě vysoké trávy nemáme psy kde ukryt do stínu. Bude nám trvat mnoho měsíců než odevzdáme hotovou práci. Zatím máme za sebou pár dní a zmapovaný celkem malý úsek země.

Přesunout pozůstatky jednoho člověka stojí asi 2000 dolarů. Bude záležet na tom, kolik míst nám psi označí. Potom se kostel rozhodne, jestli prodat či nikoli.

Je to tak, v tomto případě nejde o plačící pozůstatky, ale o peníze (bohužel, ne pro nás). Nicméně, na umění našich psů to nic neubralo.

Skoro neuvěřitelné, ale zatím bez chyby! Good dog!!!!

Panama, 2002

Podobná práce probíhá v Panamě. Manuel Noriega a jeho režim je známý tím, že povraždil stovky jemu nevyhovujících lidí. "Koalice pro pravdu" potřebuje důkazy, vyšetřuje jednotlivé případy aby mohli být bývalí Noriegovi hodnostáři postaveni před soud. Povolání byli

psůvodi ze státu Michigan. Panamu navštívili už třikrát a strávili týdny v džungli ve velice nepohodlných podmínkách. Úspěch ovšem měli velký, jejich psi označili hromadná i jednotlivá pohřebiště.

Eva Čechilová - přetištěno z website www.sweb.cz/cadaver-k9

SOUDNÍ DŮKAZY (EVIDENCE) - DEFINICE A POŽADAVKY

OES – Office of Emergency Services, California

Eva Čechilová email: evacecil@aol.com

Volně přeložené a zjednodušené standardy a osnovy, určené pouze k orientační a všeobecné informaci.

Definice

- Tým soudní evidence – pes a cvičitel, je zodpovědný za vyhledávání lidských ostatků, tkáň a kostí. Psovod použije patřičnou vyhledávací strategii a techniku.
- Tým je zodpovědný za spolupráci s organizací (kriminální policie), která si ho vyžádala.
- Tým je zodpovědný za spolupráci a za asistenci spolupůčastněným záchranářským skupinám.

Požadavky

1. Tým musí být uznán Státním úřadem pro pohotovostní služby, nebo jinou oficiální organizací.
2. Psovodovi musí být nejméně 18 let.
3. Psovod musí absolvovat kurz první pomoci a dále se v něm školit..
4. Musí ovládat vyhledávací strategii a v případě potřeby během pátrání vypomoci s technikou.
5. Musí dodržovat pravidla bezpečnosti práce organizace, která si tým vyžádala.
6. Musí sepsat a uschovat protokol o každém pátrání.
7. Musí udržovat deník s podrobnostmi o tréninku sebe a svého psa.
8. Musí spolupracovat s ostatními psovody a tvořit harmonický tým.
9. Musí mít následující praktické znalosti strategie a techniky vyhledávání:
  - Koncept procentuální pravděpodobnosti detekce (úspěchu)
  - Plán pátrání závislý na terénu, budovách, počasí, větru a cirkulaci vzduchu
  - Znalost taktiky při pátrání za použití druhého psa pro ověření nálezu, důležitost spolupráce jako asistent jiného psovoda
  - Znat teplotní vlivy na pátrání při teplotách nad 32 C a pod bodem mrazu
  - Účinky a vlivy podzemní vody a různých typů zeminy a terénu
  - Znalost použití sondy
  - Gridové (mřížkové) vyhledávání.

10. Musí mít následující praktické znalosti technických pravidel vyhledávání pozůstatků:

- Zachování (neporušení) nalezených stop a důkazů
- Podrobná dokumentace pátrací akce
- Biohazard – brát na vědomí nebezpečí přítomnosti mrtvolného jedu, absolutní dodržení bezpečnostních předpisů při práci s nalezenými důkazy
- Znalost možnosti předvolání k soudnímu procesu jako svědek
- Absolutní dodržení bezpečnostních předpisů při manipulaci s pachovými vzorky
- Umět zakreslit pátrací prostor
- Znalost čtení topografických map k určení obvodu a hranic pátracího prostoru
- Znalost nočního pátrání, zvýšená pozornost na místní mechanická či chemická nebezpečí, charakteristika cirkulace vzduchu a ochrana evidence při nedostatku světla
- Brát na vědomí možnost zbytkových (mrtvých) pachů.

11. Psovod musí být kvalifikovaný v ovládání svého psa:

- Musí mít pracovní souhru a naprostou důvěru svého psa
- Musí "číst" svého psa a přesně porozumět jeho označení
- Musí vždy mít absolutní kontrolu nad svým psem
- Musí být schopen vyslat svého psa, aby prohledal označená místa
- Musí mít pochopení pro schopnosti i pro nedostatky svého psa
- Musí být schopen poskytnout psovi první pomoc.

KVALIFIKAČNÍ BODY

PŘED HLAVNÍM TESTEM

Poslušnost

- Chůze u nohy bez vodítka mezi lidmi a psy
- Odložení psa na 5 minut bez přítomnosti psovoda
- Zalehnutí na dálku 15 metrů při přivolání

Snášlivost

- Pes musí v klidu tolerovat cizí osobu, která podá ruku a bude mluvit k psodovovi
- Pes musí v klidu tolerovat cizí osobu a cizího psa, když se potkají

Deník

- Psovod si musí psát a před testem předložit deník, ve kterém jsou uvedeny detaily každého tréninku. Deník má začít prvním dnem tréninku a končit posledním dnem aktivní služby psa. Tyto záznamy slouží jako důkaz připravenosti psovoda.
- **Cadaver zavěšený** - 1 metr nad zemí, nesmí být vidět na první pohled
- **Cadaver v místnosti** – uložený ne více než 25 cm od podlahy, neviditelný pro tým

Zvířecí ostatky – budou volně položené a viditelné

CADAVER MATERIÁLY

VHODNÉ K TRÉNINKU A TESTOVÁNÍ

- Zemina nasáklá tekutinou z rozkladu tkáně
- Šatstvo nebo látka z rozkladu tkáně
- Kost a svalstvo
- Kůže / Maso
- Vlasy a nehty smíchané s krví a ostatním cadaver materiálem

Nevhodné materiály:

- Samotné vlasy
- Syntetické pseudo-pachy

Pachová cvičení – prostor 20 x 20 metrů, pachové pomůcky musí být schovány nejméně 30 minut před začátkem testu. Tým má 20 minut na dokončení každého cvičení. Jeden prostor musí obsahovat zvířecí ostatky. **Krev** - 3 cm³ lidské krve na sterilní gáze nejméně 48 hodin staré, schované těsně pod povrchem trávy, listí, větviček, jehličí. Pes nesmí hrabat.

- **Cadaver pod zemí** - 40 cm pod porézním povrchem. Pes nesmí hrabat. V blízkosti by měly být vyhrabány nejméně 2 falešné díry.
- Laboratorně vybělené kosti

CADAVER TEST

Označený prostor 70 x 70 metrů by měla obsahovat louku, stromy, keře a kameny. V tomto prostoru budou schovány 2 pachové zdroje nejméně 1 hodinu před začátkem testu. Psovod nesmí psa nabádat k označení. Pes musí označit zdroj přesně, plus minus 10 cm.

Tým má 1 hodinu na úspěšné dokončení testu.

- V porézní hlíně je zahrabán jeden pachový zdroj 40 cm pod povrchem. V blízkosti by měly být vyhrabány nejméně 2 falešné díry.
- Druhý zdroj je na povrchu nebo zavěšený, ale neviditelný pro psovoda a psa.

Tým opakuje "Cadaver test" každý druhý rok.

MEZINÁRODNÍ TEST

Poslušnost a agility - čas se nezapočítává.

Mezinárodní test - trvá 2 hodiny a proběhne na 6 testovacích plochách. Zkoušený má možnost zastavit stopky na odpočinek psa.

Z prvních 9 testovacích ploch se vybere 5 vhodných pro daný testovací prostor s tím, že č.10 - hromadné neštěstí, je vždy poslední. Nepřesné označení, plus minus 10cm, tým diskvalifikuje. Psovod musí určit počet nalezených zdrojů, jediná chyba znamená diskvalifikaci. Každý tým se může o tento test pokusit 3x, vždy s odstupem minimálně půl roku. Testy probíhají každý rok v únoru a v srpnu v různých státech USA. Pes který uspěl musí obhájit test každý druhý rok. Momentálně je v USA asi 15 aktivních psů s touto mezinárodní kvalifikací.

1. Spáleniště (nebo 3 až 5 spalovacích barelů)	0 až 2 zdroje (spálené tkáně)
2. 6 až 10 osobních aut	0 až 2 zdroje
3. Břeh řeky nebo rybníka 400 m délky, ne dále než 3 m od břehu	1 zdroj
4. Industriální smetiště, odpad, 0.2 ha (2000 m ²)	0 až 5 zdrojů
5. 3 až 8 maringotek, vagónů nebo přívěsů	0 až 2 zdroje
6. Plocha 225 m ² , alespoň 50 % po záplavách	0 až 5 zdrojů
7. Budova 200 až 300 m ²	2 zdroje
8. Les 70 x 70 m	0 až 2 zdroje
9. Pruh 400 m dlouhý a 6m široký podél cesty nebo silnice	0 až 2 zdroje
10. MFI (Mass Fatality Incident), hromadné neštěstí, cca 200 m ²	10 zdrojů

Přetištěno z website www.sweb.cz/cadaver-k9

Border collie – canisterapeutický pes

Podle přiloženého testovacího řádu proběhly v sobotu 20.dubna 2002 v Černošicích u Prahy u nás první oficiální zkoušky psů pro canisterapii (tzv. psů využívaných pro rozvoj osobnosti). Úspěšné absolvování testu bylo potvrzováno certifikátem. Ten k této činnosti psa a jeho psovoda opravňuje na dobu jednoho roku (pak je nutné zkoušku opakovat). Testy organizovala a zaštiťovala organizace Svopap, vzdělávací centrum s.r.o., U Sanatoria 586, 153 00 Praha 5 Radošín. Zkoušek se zúčastnilo

celkem osmnáct psů. Pět jich neuspělo, osm testy absolvovalo s výsledkem výborně a pět s výsledkem prospěl. Mezi těmi co uspěli výborně byl i Highland Dreamer.

Zkoušky byly zároveň vyvrcholením specializovaného kurzu pro canisterapeuty (schváleným Ministerstvem zdravotnictví ČR), který probíhal na České zemědělské univerzitě. Měl jsem tu čest na něm přednášet o agility. Na přednášce bylo asi dvacet mladých lidí a

mohu říci, že s tak velkým zájmem o má slova jsem se již dlouho nesešel. Frekventanti kurzu pomáhali i při zkouškách v Černošicích. Svého úkolu se zhostili perfektně. Dělalí všechno pro to, aby psy prozkoušeli ve všech možných situacích, se kterými se v integračních centrech, léčebnách či domovech důchodců mohou psi a jejich majitelé setkat. Byli tak věrohodní, a někteří psi tak dobří, že se například nečekaného nepřijemného zvuku lekl

daleko více majitel než jeho pes. Docela jsem se bavil tím, že třeba majitel psa se lekl více než pes, když některý z asistentů upustil na zem plechovku s mincemi nebo berli. Na závěr zkoušek jsme měli možnost vyslechnout přednášku paní Bohumily Tiché, výborné mezinárodní rozhodčí a také mluvčí ČMKU, o typologii plemen psů vhodných pro canisterapii. O tom ale až příště

R. Loučka

Zkušební řád pro testování psů využívaných pro rozvoj osobnosti

I. Úvodní ustanovení

- 1) Účelem tohoto zkušebního řádu je ověřit, zda chování a povahové vlastnosti psa umožňují jeho využití pro rozvoj lidské osobnosti, např. handicapovaných osob v rehabilitačních centrech, střediscích ranné péče, integračních centrech, pomocných školách, domovech důchodců atd.
- 2) Všechna ustanovení zkušebního řádu musí být v souladu s obecně platnými předpisy, zvláště pak se Zákonem na ochranu zvířat proti týrání 246/192 Sb. a Zákonem o veterinární péči 166/1999 Sb.
- 3) Testování se mohou zúčastnit psi malých plemen (tj.kohoutkové výšky menší než 50 cm) ve věku od 15 -ti měsíců a velkých plemen (tj. nad 50 cm kohoutkové výšky) od 18 ti měsíců.
- 4) Testování je přístupno psům s i bez průkazu původu.
- 5) Testování je přístupno pouze psodům starším 18-ti let.

II. Náplň testů

- 1) Chování psa při kontaktu s neznámým člověkem. Pes musí bez známky zneklidnění či strachu snést - vítání cizího člověka (rozhodčího) s majitelem, fyzický kontakt s cizím člověkem (např. pohlazení), manipulaci ze strany cizího člověka -(kontrola chrupu, uší, tetování, tlapek, konečnicku, dovolí-li to jeho velikost i zvedání či chování atd.
- 2) Reakce na pachy. Pes nesmí nevhodně reagovat na pachy, s kterými může přijít do kontaktu v zdravotnických zařízeních, zvláště pak na pach běžně používaných dezinfekčních prostředků.
- 3) Reakce na zvuky. Pes nesmí nevhodně reagovat na zvuky, s kterými se může setkat při výkonu své činnosti. Zejména se zkouší reakce na: pohození klíčů, spadlé berle, hlasité projevy lidí, povalená židle atd.
- 4) Reakce psa na člověka v nezvyklé situaci a jakýkoliv fyzický kontakt s ním. Pes nesmí nevhodně reagovat
  - a) na člověka s holí, člověka o berlích, na vozíku, dětský kočárek atd.,
  - b) na člověka s nekoordinovanými nebo nekontrolovatelnými pohyby,
  - c) na člověka, který upadne,
  - d) na člověka, který leží na zemi, nebo který se pohybuje po zemi nezvyklým způsobem .
- 5) Reakce na nabídnutý pamlssek nebo hračku Pes může nabídnutý pamlssek nebo hračku odmítnout, pokud jej přijme, musí tak učinit jemně a opatrně.
- 6) Ovladatelnost psa
  - a) přivolání, chůze na vodítku, povel lehni, sedni, krátké odložení,
  - b) schopnost zklidnění Psod musí být schopen psa, rozdováděného hrou s ostatními psy nebo s člověkem, povellem rychle zklidnit tak, že je schopen se koncentrovat na další činnost,
  - c) pes nesmí nevhodně reagovat na jakoukoliv manipulaci ze strany svého psodova (bez protestů si musí nechat odebrat potravu, hračku atd.).
- 7) Reakce psa na kontakt s více lidmi
Jakákoliv kombinace bodů 1,3,4,5 platí i v případě dvou a více lidí.
- 8) Pes v přítomnosti psodova musí zůstat klidný i v případě, že se cítí ohrožován
  - a) nápráhem holí nebo berlí,
  - b) nápráhem ruky, nohy,
  - c) zvýšeným hlasem,
  - d) nečekaným dotekem zezadu.

III. Hodnocení

- 1) Hodnocení
  - a) **prospěl výborně** - toto hodnocení může získat pes, který všechny uvedené disciplíny prováděl ochotně bez známek bázlivosti či nervozity a, projevoval viditelnou radost z kontaktu s člověkem.
  - b) **prospěl** - toto hodnocení může získat pes, který všechny uvedené disciplíny prováděl radostně, tolerovat lze určité známky nejistoty.
  - c) **neprospěl** - takto hodnocen musí být pes, který projevuje známky nervozity, pes neovladatelný a se zjevnou nechutí ke kontaktu s neznámým člověkem.
- 2) Hodnocení psa prospěl výborně nebo prospěl je podkladem k vystavení Certifikátu jako dokladu opravňujícího k využití psa po dobu 1 roku od složení zkoušky a to pouze psododem, s kterým pes zkoušku skládal.

IV. Z účasti - testování jsou vyloučeni:

- 1) psi nemocní, podezřelí z nemoci,

- 2) háravé, břeží nebo kojící feny,
- 3) psi nebezpeční - agresivní a kousaví vůči lidem a psům.

V. Závěrečná ustanovení

1) Ručení

a) pořadatel neručí za případná onemocnění psů, úhyn nebo ztrátu psa a neručí za škody způsobené psem v průběhu testování,

b) za škody způsobené psem ručí psovod.

2) Veterinární předpisy Pořadatel a účastníci testování a eventuálně návštěvníci jsou povinni dodržovat právní předpisy (zejména předpisy na úseku veterinární péče a ochrany zvířat proti týrání), veterinární podmínky stanovené orgánem veterinární péče a případně povinnosti uložené orgánem Státní veterinární správy, vydané v souladu s právním řádem při výkonu dozoru nad konáním akce.

Schváleno představenstvem SVOPAP dne 1. března 2002.

Schváleno Ústřední komisí ochrany zvířat dne 21.3.2002., č. j. 510/2002 – 1020.

Sústredenie lavínových psov

V 4. januárovom týždni usporiadala martinská kynologická záchranárska brigáda pod vedením Jaroslava Gajdoša a Miroslava Mažárho už potretkrát týždenné sústredenie lavínových psov. V pondelok 21. januára 2002 sa všetci prihlásení účastníci stretli v Turčianskych Kľačanoch. Prišli ľudia z celého Slovenska a privítali sme sa aj so záchranármi zo Slovinska.

Z Kľačian nás vyviezli staručkou „vétrieskou“ (Praga V3S) na chatu pod Kľačianskou Magurou, situovanou v Malej Fatre v nadmorskej výške 1.135 m. V utorok ráno, hneď po raňajkách, sme sa rozdelili na skupiny a začal sa výcvik. Perinbabka bola tento rok veľmi štedrá, a tak sme mohli trénovať v blízkom okolí chaty. Na porovnanie: minulý rok sme na každý výcvik (2-krát denne) šľapali na úpätie Suchého vrchu (nadmorská výška 1429 m). Výstup nám rýchlou chôdzou trval zhruba 50 minút. Až tam snehové podmienky vyhovovali výcviku našich záchranárskych psov.

Vražedná lavína

Jednu skupinu viedol dlhoročný člen horskej služby pán Príhoda so svojim nemeckým ovčiakom Falkom. Táto dvojica sa už mnohokrát zúčastnila na vyhľadávaní obetí hrôzostrašnej lavíny. Vysvetlil nám niekoľko fáz výcviku, ktorými musí lavínový pes prejsť, aby pochopil, že vyhľadáva človeka a jeho veci, ktoré zasypala lavína. Dozvedeli sme sa, ako sa spúšťa lavína, kde sa „zbavuje“ vecí či tiel, ktoré so sebou strhla, a ako a kde by sa mal nasadiť pes na vyhľadávanie. Ukázal nám fotky z priamej akcie, kde, bohužiaľ, našli už mŕtveho mladého chlapca, ktorého osud spečatila lavína.

Naučil nás vyhľadávať pod snehom človeka, ktorý má na krku zavesený malý prístroj, zvaný pípačka. Týmto spôsobom možno nájsť človeka pod snehom v rekordnom čase. Z vlastnej praxe nám to pán Príhoda potvrdil a dvaja zachránení ľudia sa naozaj obrátili chrbtom k zubatej v preoblečení lavíny.

Metodika nácviku.

Pri tejto práci je nesmierne dôležitý figurant a jeho spôsob odmeňovania psa. Postupne sa čiastočne ukryva pod sneh najskôr sám psovod, potom psovod s figurantom a nakoniec figurant. To je začiatok. Nasleduje vykopanie úkrytu tak, aby bol figurant zasypaný meter pod snehom. Úkryt musí byť dostatočne veľký, aby si tam figurant mohol pohodlne ľahnúť a vo svojom okolí mal dostatok kyslíka aspoň na 1 hodinu. Vykopanie takéhoto

úkrytu trvá asi 1 hodinu. Určí sa, samozrejme, tzv. lavínové pole, na oboch jeho stranách je vykopaných niekoľko úkrytov, aby bol pes - začiatovník prinútený vyhľadávať tzv. revírovaním (postupným overovaním si celého poľa).

Treba ešte spomenúť, že pes po nájdení osoby musí okamžite začať hrabať a štekaním psovoda uozorniť na miesto nálezu. Ten potom zavolá tzv. záchranú čatu a lopatami vyhrabávajú zavalenú osobu spod snehu. Pes sa aktívne zúčastňuje na záchranej práci a aj jeho hrabanie urýchli vyslobodenie figuranta. Psovod ani pes nevidia žiaden úkryt, jama je zarovnaná a figurant je pod metrovou vrstvou snehu. Pes musí používať len nos, oči mu nepomôžu. Videli sme Falka, ako precízne prehľadáva meter za metrom. Pán Príhoda si mohol byť istý, že terén prehľadaný jeho psom je bez figurantov. Vytvorili sme si tri lavínové polia a každý deň sme cvičili na inom, aby sme zmenili terén. Takýmto tréningom sme prechádzali od utorka do štvrtka.

Skúšky

V piatok 25. januára ráno sa začali skúšky podľa národného skúšobného poriadku PZS I, II (pes pracujúci v snehových podmienkach). Skúška pozostáva z dvoch častí: poslušnosť a špeciálna práca. Podľa PZS I. zahŕňa privolanie psa za pochodu k nobe, ovládateľnosť na vódzke, odloženie psa za pochodu do polohy státia, aport, vysielanie psa, plazenie sa so psom, ovládanie na zvukovo-posunkové povely - sadni, ľahni, vstaň a v stojí štekaj - 1 krok pred psom, dlhodobé odloženie psa a, samozrejme, ľahostajnosť voči streľbe.

Podľa II. stupňa tejto skúšky sa poslušnosť podstatne líši hlavne zmenou zvukových povelov na posunkové: privolanie psa „ku mne“ posunkom, ovládateľnosť psa bez vódzky, odloženie psa za pochodu v stojí, aport cez 1-metrovú prekážku, vysielanie psa na 50 metrov do dvoch rôznych smerov, plazenie sa psa na 20 metrov na posunkový povel, ovládanie na posunky sadni-ľahni-vstaň a štekaj 20 metrov pred psom, dlhodobé odloženie psa, keď je psovod ukrytý (pes ho nevidí) a ľahostajnosť voči streľbe.

Pri špeciálnom cviku musel pes podľa PZS I. na rozlohe 90 x 150 m pod snehom vyhľadať zasypaného figuranta a jeho dva stratené predmety. V tomto prípade to boli rukavice zahrabané 20 cm pod snehom. Cvik je dosť náročný, keď si predstavíte jednak rozlohu plochy, kde pes vyhľadával, a tiež rukavice, ktoré pod snehom pomaly

vhlí a při mrazivom počasí sa okolo nich začínala vytvárať zľadovatená vrstva, ktorá pach miestami, alebo vôbec neprepustila.

V praxi je, samozrejme, dôležité nájsť človeka, ale na skúške sa bodujú aj predmety. Pri PZS II pes vyhľadáva dvoch figurantov a jeden zasypaný predmet v hĺbke 0, 8 metra. Bol to rucksak patriaci jednému z figurantov. Bol schovaný pod snehom tak, že ho psovod veľmi ľahko prešiel, pretože na snehu nebol ani náznak ukrytého predmetu. Pomocníci rozhodcu si dali tentoraz veľmi záležať na ukrývaní osôb a predmetov. Jednoducho sa psovod mohol spoľahnúť iba na nos svojho štvornohého priateľa.

Na skúšku nastúpilo podľa PZS I. sedem psovodov, z ktorých úspešne zložil skúšku iba J. Šrámek so psom INCREASE SPEED TRIUMETAL plemena veľký bradáč. Podľa II. stupňa sa prihlásili dvaja psovodi nežného pohlavia a úspešne skúškou prešla E. Ličková so psom RINGOM plemena labradorský retriever.

Poveternostné podmienky boli dosť ťažké, padla pomerne hustá hmla a fúkal nárazový silný vietor. Terén, na ktorom sa vyhľadávalo, schádzal do lesa a po pár metroch sa pes strácal za horizontom. Na psoch sa po celom týždni začala prejavovať únava. Nakoniec bilancia 9 prihlásených a 2 úspešní hovorí za všetko.

V sobotu ráno o 7.00 hod. nastúpil prvý psovod podľa medzinárodného skúšobného poriadku záchranárskych psov IPOR na špeciálnu prácu podľa skúšky RH - L - A, B (skúška lavínového psa I. a 2. stupeň). Tento deň sa rozhodlo nastúpiť 11 psovodov. Psy mali naozaj veľkú záťaž. RH - L - A, B sa skladá z troch častí: poslušnosť, obratnosť a špeciálna práca. Na

poslušnosti sme museli zvládnuť psa bez vŕdzky, odloženie psa za pochodu v sede, v leže, v stojí, aport, vysielanie a odloženie psa, a ľahostajnosť k streľbe. Obratnosť zahŕňa chôdzu na stope, keď pes musí ísť 1 - 1,5 m za psovodom na povel; jazdu v dopravnom prostriedku, ovládateľnosť na diaľku (vysielanie na méty) a nosenie psa cudzou osobou. Na špeciálnej práci podľa „A“ na rozlohe 3000 m² pes vyhľadáva 1 osobu pod snehom a 1 rucksak patriaci osobe. Podľa „B“ na rozlohe 6000 m² pes hľadá 2 zasypané osoby a tiež rucksak.

Túto skúšku posudzoval pán Gajdoš a pri ňom zároveň robil atestáciu slovinský rozhodca Andrej Stanovik. Počasie z predošlého dňa sa nezmenilo, ba čo viac, pridalo sa hustejšie sneženie. Z 11 prihlásených tímov (pes + psovod) boli 4 úspešné podľa stupňa „A“ - J. Šrámek so psom INCREASE SPEED TRIUMETAL plemena veľký bradáč, pani Danko Slabeciusová so sučkou ANITA DLOUHÉ STÍNY plemena veľký bradáč (KZB BB), p. Meglič so psom BAKOM plemena zlatý retriever zo slovinskej záchranárskej brigády a Denisa Fazekašová so sučkou ARNICA BLACK THUNDERBOLT plemena border collie (KZB BB) a skúšku podľa stupňa „B“ si hrdo dával zapisovať slovinský psovod Sebastian Leban so sučkou URSA plemena zlatý retriever.

Takto sa 27. januára ukončil náš perfektný týždeň, každý si odniesol veľa skúseností a ďalšie vedomosti. Chcela by som ešte poďakovať pánu chatárovi, ktorý sa so svojím personálom o nás skutočne vzorne postaral. Verím, že budúci rok sa tam stretne to zdravé jadro opäť. A čo keby ste sa k nám pridali aj vy?

Denisa Fazekašová Členka KZB Banská Bystrica

Tanec se psem

Jednou z populárných kynologických disciplín je nyní také tanec se psem. Border collie jsou v něm po celém světě velice úspěšné. Když před třemi lety u nás proběhlo první Mistrovství ČR v tanci se psem, druhé místo a diváckou Cenu sympatie získala Simona Sochorová s Arrow Akumulátor. Zkuste s vašimi

borderkami také něco nacvičit, návodem vám mohou být „Taneční pro psy“, které v časopise Pes přítel člověka píše Šimona Drábková. Již byla zveřejněna pátá lekce.

Pak se můžete zúčastnit mistrovství ČR. Bude v pořadí již třetí a uskuteční se 16. června 2002 v Třebíči, v hale TJ Dukovany.

PRAVIDLA TANCE SE PSEM V ČR

- 1) Povoleny jsou všechny figury a prvky které neohrožují psa ani psovoda, kladně se hodnotí jejich různorodost.
- 2) Použití tanečních rekvizit je v případě, že jsou součástí vystoupení povoleno nejsou brány jako hračky.
- 3) Délka skladby musí být v rozmezí 2 – 6 minut, druh hudby není ničím omezen a psovod ji dodává sám.
- 4) Zvlášť se hodnotí náročnost provedení a estetický dojem.
- 5) Pes nemá být nijak oblečen, povolena je pouze mašle kolem krku.
- 6) Diskvalifikace je za:

- zvedání psa do náruče, zvedání jeho předních či zadních tlapek (pes může panáčekovat nebo skočit do náruče jen sám od sebe),
- násilné vláčení psa,
- použití ostnatého nebo stahovacího obojku (povolen je pouze hladký obojek),
- krmení psa na taneční ploše,
- hrubé zacházení se psem,
- opuštění taneční plochy psem bez ochoty k okamžitému návratu,
- vyvenčení psa na taneční ploše,
- zjevné agresivní chování psa.

Canicross, bikejöring a skijöring

Canicross (běh se psem), bikejöring (jízda na kole se psem) a skijöring (běh na lyžích se psem) jsou poměrně nové kynologické disciplíny. Lidé běhali se psy a jezdili na kole se psem v postroji již dávno, ale soutěžit se v těchto disciplínách začalo teprve před několika lety. Po jakési euforii, kdy se téměř na každých závodech spřežení psů s kárami vyhlášoval i canicross a bikejöring, a na závodech na sněhu skijöring se počet závodů ustálil na zhruba pěti kvalifikačních a jednom mistrovském závodě v sezóně (v obou disciplínách). Vloni navíc v České republice proběhlo Mistrovství Evropy v canicrossu a bikejöringu, desátý v bikejöringu byl **Dan Stejskal s border collie Briga Akumulator**. Pro rok 2002 zatím termíny nejsou vyhlášeny (téměř všechny závody se konají v září a v říjnu), ale trénovat je třeba již nyní. Abyste se mohli na co těšit a případně si napsat o propozice, uvádíme několik kontaktů na pořadatele závodů:

► Maxičky u Děčína - CC - Anna Toncarová, Sněžnická 9/73, 405 02, Děčín 19, tel: 0412 528 199, 0604 270 627, e-mail: a.toncarova@rehkat.cz

► Jilešovice - CC - Luboš Seidl, Vinohradská 57, 748 01, Hlučín, tel: 069 50 44 587, e-mail: kontakt@mushing.cz

► Veřovice - CC - Roman Baláž, L. Štůra 1074, 708 00, Ostrava-Poruba, tel: 0608 850 683

► Kraslice - CC Bkj - Bohuslav Brunner, Kpt. Jaroše 513/4, 358 01, Kraslice, tel: 0606 608 010, e-mail: kraslice@mushing.cz

► Sadská MR Bkj - Pavel Porubský, Novákových 4, 180 00, Praha, tel: 0737128405, 02 714 695 73, e-mail: pavel.porubsky@ct.cz

► Křivoklát - MR CC - Josef Strakoš, Křivoklát 227, 270 23, , tel: 0604 415 992, 0313 537 277, e-mail: start.krivoklat@atlas.cz

Možná to letos bude úplně jinak, třeba budou jiní pořadatelé. Berte to jako předběžnou informaci pro orientaci. Sledujte www.mushing.cz.

Možná se může někomu zdát, že běhání (nebo ježdění na kole) se psem není žádná věda, že to chce kus šňůry, opasek (případně horské kolo) a pořádné botasky, ale asi byste se divili, co vše je, když to chcete dělat na vysoké úrovni (dobře se umístit na závodech), k tomu potřeba. Hezky to v sérii článků uveřejněných v časopise *Pes přítel člověka* popsal Jaroslav M. Kvasnica. Především bychom chtěli upozornit na články o základním vybavení psůvoda a psa při canicrossu a tom, jak začít trénovat (1 a 2/2001). V čísle 9/2001 nás zaujal popis praktického zpestření při pěších túrách se psem, batůžku v němž pes nosí například pláštěnku nebo jiný užitečný předmět. V čísle 11/2001 se nám líbil článek o speciální odnoži canicrossu, dog-trekingových závodech. Jsou to závody na dlouhých tratích. Rozdělují se na backpacking, který je zaměřený více na pobyt v přírodě a jehož heslem je „čím jdeš pomaleji, tím je tvůj svět větší“ a na fastpacking, který je zaměřený na uběhnutí co největší vzdálenosti v co nejmenším čase. Heslem vyznavačů fastpackingu je „čím jdeš nebo běžíš rychleji, tím více krás dosáhneš“.

Zkušenosti s těmito sporty můžeme popsat i my. Kdysi jsme téměř každý den naše psy zapřahali do postrojů a vyráželi s nimi na pěti a vícekilometrové projížďky, ať to bylo v létě po svých nebo na kole, nebo v zimě na běžkách. Teď již to z důvodu nedostatku času a trochu pokročilejšího věku téměř neděláme, ale rádi na to vzpomínáme.

Radko a Eva Loučkoví

RŮZNÉ

Pes lékařem

Na TV1 (TV2) občas dávají zajímavé pořady o kynologii. Jeden z nich s názvem „Pes lékařem“ se nám podařilo natočit a text, který film doprovázel, zaznamenat. Protože je to velmi zajímavé, v mnohém se to rýká borderek a hlavně je to určitý návod jak borderku užitečným způsobem zaměstnat, text v Borderholiku zveřejňujeme.

Možná, že jednoho dne budeme moci posílat psa na místo, kam by se člověk nedostal, bude například umět diagnostikovat lidi napadené smrtelným virem Ebola. Podle posledních poznatků psi dokonce dokáží zachránit život. Umí předpovídat epileptické záchvaty dlouho dopředu, mohou upozornit diabetiky, že jim příliš poklesla hladina cukru v krvi. Psi jsou obdařeni i záhadnou schopností poznat brozící smrt. To vše díky čichu, který mají tisíckrát citlivější než má člověk.

Smyslové schopnosti vycvičených psů by mohly sloužit lékařství. Jestliže odhalíme jak psi čenich funguje, mohli bychom vyvinout lepší diagnostické přístroje. Dr. Armanda Cogneta, předního amerického dermatologa,

trápí skutečnost, že rakovina kůže zabíjí příliš mnoho lidí. Melanom, pokud se zjistí včas, patří mezi nejlépe léčitelné formy rakoviny. Pokud se ale zjistí pozdě, léčí se velmi špatně. Potíže s včasnou diagnózou a to, že postihuje zvláště mladé lidi, dělá z melanomu v USA i jinde ve světě značný zdravotní problém. V Británii jeden ze čtyř lidí s rakovinou kůže zemře, v USA je každý rok diagnostikováno padesát tisíc nových melanomů a okolo 10 tisíc pacientů s tímto onemocněním zemře. „Zažil jsem již mnoho tragických případů, přitom nemáme žádný test, kterým bychom melanom včas zjistili. Musíme se proto zabývat každou metodou, která ho pomůže poznat“, říká dr. Cogneta. Snaží se najít včasnou diagnostickou metodu.

Rozhodl se k tomu využít vysoce citlivý psí čich. Knírač George jako hledač výbušnin vyhrál už řadu cen. Dr. Cognetovi se podařilo jeho majitele přesvědčit, aby s ním vyzkoušel novou metodu. Nejdříve naučil George rozpoznávat místo výbušnin rakovinnou tkáň. Potom provedli zkoušku jestli ji bude umět rozeznat od zdravé kůže. Georgovi se to povedlo na každý pokus.

Dr. Cogneta inspiroval případ jednoho policejního bloodhaunda, který dokázal najít čichem mrtvé tělo deset metrů pod vodní hladinou. „Melanom“, říká lékař, „se také nachází pod povrchem kůže. Čím je hlouběji, tím bývá nebezpečnější“. Dr. Cogneta se pokusil zjistit, zda pes dokáže najít rakovinnou tkáň pod kůží skutečného pacienta. „V literatuře jsem našel zmínku o anglické pacientce, u které pes zjistil melanom. Řekl jsem si, že by stálo za to na ten případ se podívat. Šlo o Bonitu Wientsfieldovou, jejíž lékař o psí diagnóze napsal článek do renomovaného lékařského časopisu. Tuto paní zachránila fenka Baby, obyčejný kříženec. Sama paní měla pocit, že je zdráva, její fenka ale měla jiný názor. Paní vypráví: „Vždycky když jsem stála u dřezu, přišla, postavila se na zadní a čichala mi zezadu k noze. Pak jsem si tam sáhla a zjistila, že tam mám bouli. Když jsem uviděla, že to je mateřské znaménko, nevěnovala jsem tomu pozornost.“ Baby se ale nedala, chtěla své paní naznačit, že se něco děje. Po několika týdnech fenka změnila taktiku a do mateřského znaménka začala kousat. „Vydala jsem se tedy k lékaři, který znaménko ihned vyřízнул. Rozbor tkáně ukázal, že jde o rakovinu“.

Příběh paní Wientsfieldové není ojedinělý. Sheba, kříženec border collie s retrievem, byla už skoro rok miláčkem rodiny Johansonových. Judy Johansonová nemohla pochopit, proč jí Sheba stále olizuje ruku. Toto podivné chování trvalo několik týdnů. Za dva měsíce se Judy vydala k lékaři. Ukázalo se, že Sheba ji olizuje mateřské znaménko, které se změnilo v rakovinu.

Zdálo se, že názor dr. Cogneta je správný. Požádal proto majitele Georga, aby provedli studii na lidech. Dobrovolníci si lehli na lůžko a nechali se polepit náplastmi. V jedné z nich byla uložena tkáň s melanomem. Přesto, že George nikdy nevěděl, ve které náplasti je ukrytý, v 98 procentech pokusů se mu podařilo melanom najít. Zdálo se to příliš dobré než aby to mohla být pravda.

Dokáží psi skutečně poznat rakovinu? V porovnání s člověkem mají psi neuvěřitelně vyvinutý čich. Svět poznávají hlavně čichem a téměř u všeho co dělají se orientují podle pachu. Vědci z Augsburské univerzity jsou přesvědčeni, že pes je dokonalý čichací stroj. Některé studie ukazují, že pes má 1000krát až 10000krát lepší čich než člověk. Tisíce let psy oceňujeme jako spolehlivé pomocníky. Ostrý čich a dobré pozorovací schopnosti z nich udělali pomocníky lovců i výkonné záchranáře. Když se pes naučí poznávat nějaký specifický pach, dokáže ho sledovat celé hodiny i v nepříznivém terénu. Psí čenich je tak citlivý, že dokáže zachytit několik molekul pachu. Umožňuje to jeho struktura a rozsáhlá oblast mozku, která je čichu věnována. Když se pes nadechne, vzduch se v nozdrách zahřeje a zvlhčí. Poté putuje k čichovému epitelu, kde jsou čichové receptory. Pachové molekuly se rozpustí ve vrstvě hlenu. Ty se zachytí v receptorech a přemění v elektrické signály, kterým mozek rozumí.

V jediném výzkumu svého druhu provádějí vědečtí pracovníci veterinární školy v Auburnu důkladnou analýzu psího čichu. Snímky pořízené elektronickým, mikroskopem ukazují, proč pes dokáže zachytit ten nejslabší pach. V porovnání s člověkem je oblast

čichového epitelu u psa sedmáctkrát větší. Je na něm dvakrát více receptorů. Na každém receptoru je přitom desetkrát více vlasových výběžků, které zachycují pachové molekuly a vysílají signály do mozku, vzdáleného jeden centimetr. Výběžky receptorů procházejí kostí do čichového hrbolku, který je u psa mnohem větší než u člověka.

Tým Johna Johnsona zkoumá, jak je psí čich citlivý. Psi při těchto experimentech mačkají páku pokaždé když poznají hledaný pach. Jakmile pes uslyší přerušovaný tón, strčí čenich do otvoru s vůní a zůstane v něm dvě vteřiny dokud neuslyší další, tentokrát nepřerušovaný tón. Když rozpozná ten správný pach, zmačkne pravou páku. Když nic necítí, zmačkne levou páku. Má-li pravdu, dostane odměnu ve formě potravy. Čeká 20 vteřin na další pokus. Uvnitř čichacího otvoru se hledaný pach, jako např. trinitrotoluen nebo kokain, smísí s čistým vzduchem, koncentrace látek se přitom postupně snižuje. Když se pes zmýlí, žádnou odměnu nedostane. Když začne dělat příliš mnoho chyb, poznáme, že už jen hádá a že už nic necítí.

„Psí čich je často citlivější než naše analytické přístroje. Když jsme zjišťovali nejmenší koncentraci, kterou pes cítí, dostali jsme se k ředění až jednoho bilionu“, říká John Johnson. Není proto překvapením, že pes s tak dokonalým čichem dokáže poznat i sebemenší změny lidského pachu. Speciální kamera citlivá na teplo ukazuje, že vydáváme pachy i ve chvílích, kdy jen v klidu dýcháme. Pro nás to nic neznamená, pro psy je to ale důležitá informace. Nebylo by možné využít tento dokonalý čich i k diagnostice vážných lidských onemocnění?

Dr. Cognet znepokojený nárůstem rakoviny kůže se rozhodl zintenzívnit výzkum Georgova výjimečného talentu. „Zavolal mi dr. Cogneta a navrhl, abych se zúčastnila jednoho pokusu. Potom po malé pauze dodal, že v něm budou ještě psi.“ Nathalie Pauerová měla na rameni velkou skvrnu, která dr. Cogneta znepokojovala. Obě biopsie, které z ní byly odebrány, byly negativní, Dr. Cogneta chtěl vědět jaký názor bude mít George. Ten ihned signalizoval, že jde o rakovinu. „Věděla jsem, že si to budu muset nechat odstranit. Ten pes objevil něco, co lékaři nepoznali. Jsme moc ráda, že jsem se pokusu zúčastnila. Vůbec nepřeháním, když tvrdím, že mi ten pes zachránil život.“

Rakovina plic je ještě nebezpečnější než rakovina kůže. Každoročně zahubí 36 tisíc Britů. Asi 85 % lidí s rakovinou plic zemře, protože se zjistí příliš pozdě. Dr. Baily, kolega dr. Cogneta, chtěl zjistit jestli Georgův slavný nos umí odhalit také časná stádium rakoviny plic. Kdyby ano, mělo by to velký význam pro léčbu. Plice si můžeme představit jako velikou srolovanou trubici, proto by to u nich mělo být podobné jako u rakoviny kůže, která se nachází na vnější straně trubice. Dr. Baily odebral u dvou skupin pacientů vzorky vzduchu. Nejdříve u pacientů, kteří mají rakovinu plic. Druhá skupina vzorků byla odebrána u školních dětí, u kterých je nepravděpodobné, že by měly rakovinu plic. George se nejdříve naučil rozpoznávat pach rakoviny plic, potom mu pán dal čichnout k náhodně vybraným vzorkům od dětí a od pacientů. Při první zkoušce George poznal 13 ze 16ti pozitivních vzorků.

„Když se nám podaří určit, co pes čichem zachytil, jestli to je jediná chemikálie nebo její směs, dokážeme vyvinout přístroj, který by dokázal detekovat. Tímto přístrojem bychom mohli vyšetřit spousty lidí. A mohli bychom diagnostikovat rakovinu plic mnohem dříve.“

Než ale vyvineme přístroj, který bude napodobovat psí čich, musíme přesně vědět co pes cítí.“ K tomuto účelu byl proveden experiment s kravskými hormony. Vědci z Augsburské univerzity zkusili zjistit, jak pes pozná jestli je kráva v říji nebo ne. „Abychom zjistili na kterou chemikálii pes reaguje, provedeme frakční destilaci vzorku odebraného při ovulaci“. Tento výzkum napomáhá i zemědělcům i vědcům, kteří chtějí zjistit, které látky pes detekuje.

V Holandsku byl zahájen výzkumný projekt s policejními psy, jež cílem je **vývoj přístroje na detekci tuberkulózy (TBC)**. Na toto infekční onemocnění ročně umírají tři miliony lidí. Dokonce i na západě je TBC na vzestupu. Je léčitelná, musí se ale diagnostikovat včas. A právě zde by mohli pomoci policejní psi. Vědci nyní zkoumají, jestli kromě drog a výbušnin budou schopni najít i TBC. Edit Schullová vypracovala pokus, při kterém se zjišťuje, zda psi dokáží určit nádobu s TBC bacilem. Tento bacil vydává charakteristický zápach. Tam, kde je specifický zápach, je možné použít psa. Aby si to vědci ověřili, spojili se s policií. Z bezpečnostních důvodů byly použity usmrcené bakterie, které také vydávají charakteristický zápach. Psi našli dotčené vzorky ve všech případech.

Protože v zemích s vysokým výskytem TBC, jako je například Afrika, vhodní psi nejsou, Edit Shullová se domnívá, že lepší bude elektronický nos. „Doufám, že se nám podaří najít látky na které psi reagují a na základě těchto znalostí vyvinout něco jako biosenzor. Ten by se mohl snadno využít například v tropech. Měl by být citlivý jako psí čich. V jeho vývoji by mohli opět pomoci vědci z Augsburské univerzity. Dokáží totiž přesně zjistit na jakou látku pes reaguje. V laboratorních podmínkách je totiž možné položit psům otázku, na kterou se jich ještě nikdo nezeptal a přitom všechny zajímá. Jakou složku čichu pes používá když rozpoznává nějaký specifický pach? Při tomto experimentu má pes tři páky. Zkoumaný pach se rozdělí na několik částí, které se psům postupně předkládají. Pes mačká jednotlivé páky podle toho jestli cítí hledaný pach, jestli cítí jiný pach, nebo necítí nic. Vědci tak určí, kterou složku pes při rozpoznávání pachu používá. Když zjistíme jak psi čich funguje, budeme schopni sestavit elektronický nos.

V pensylvánské univerzitě psi inspirovali vývoj biosenzoru, který by měl diagnostikovat zápal plic u těžkých pacientů. Na jednotkách intenzivní péče má mnoho pacientů dýchací přístroj, proto je od nich snadné odebrat vzorky vydechnutého vzduchu. Tyto vzorky pak doktor Hansen vyšetří svým biosenzorem. Podstatou vůni a pachů jsou malé molekuly rozptýlené ve vzduchu. V případě infekce to jsou části bakterií nebo bílých krvinek. Lékaři vědí, že každá infekce je spojená s jiným pachem. Nikdo to ale ještě nedokázal objektivně potvrdit. Alespoň prozatím. Tento přístroj dokáže rozeznat 32 různých chemických sloučenin. Dr. Hanson odebral vzorky od pacientů se zápal plic. S jejich pomocí naprogramoval svůj biosenzor. Ten nyní dokáže analyzovat vyšetřené vzorky a porovnat je s výsledky uloženými v paměti. Biologické vyšetření při zápalu plic trvá obvykle dva dny, výsledky analýzy v biosenzoru jsou k dispozici okamžitě. Práce dr. Hansena je teprve v počátcích. Když ale bude úspěšná, bude mít obrovský dopad na lékařskou péči. Vy jako pacient navštívíte svého obvodního lékaře, který vám odebere vzorek dechu, možná nechá i „očichat“ kůži. Přístroj mu řekne, jestli netrpíte nějakou nemocí.

Elektronické nosy jsou nadějí pro budoucnost, psí čich by ale mohl zachraňovat lidské životy už dnes. V oblastech kde není dostupná RTG nebo CT by psi mohli diagnostikovat určitá onemocnění jako třeba TBC nebo infekci virem Ebola. Kdybychom psy naučili identifikovat tuto smrtelnou infekci, bylo by to bezpečnější než tam posílat laboratorní týmy. Neohrožovali bychom tak lidské životy.

Vědci zjistili, že **psi dokáží diagnostikovat i duševní poruchy u dětí**. Ve Francii byl učiněn pozoruhodný objev. Když na figuríny oblékli oděv autistických dětí, psi je byli schopni rozeznat od oděvů zdravých dětí. Reagovali totiž na jejich specifický pach i.

Psi se ale při detekci choroby neomezují jen na svůj čich. V jednom přísně střeženém vězení byl objeven jeden z nejpozoruhodnějších příkladů psích schopností. Stalo se to v nápravném zařízení ve Washingtonu. Epileptička Yvone si tu odpykává 30 let za vraždu. Kdykoli se jí blíží **epileptický záchvat**, je na to upozorněna svými psy. Většinou ji upozorní asi 20 minut před záchvatem, to je dost času na to, aby si našla bezpečné místo. Někteří psi ji na záchvat upozorní štěkáním nebo kňučením, jiní se začnou podivně chovat, jakoby se celí změnili. Ve věznici si podivného chování psů poprvé všimli před čtrnácti lety, kdy zde zavedli **výcvik psů jako součást nápravného programu**. Učili tu psy z místního útulku pomáhat postiženým lidem. Schopnost psů předvídat záchvat byla zjištěna náhodou, když jeden ze psů zareagoval na návštěvníka s epilepsií. „Když jsem to poprvé viděla, úplně mě to ohromilo, ten pes se snažil tomu člověku skutečně něco sdělit. Deset minut nato dostal záchvat. Pes přitom celou dobu u něho držel stráž.“ Ve vězení se dnes snaží poznat vysoce citlivé psy, kteří dokáží reagovat na epileptické záchvaty a vycvičit je, aby u nemocných se záchvatem zůstali. Epilepsie je překvapivě rozšířené mozkové onemocnění. Navzdory intenzivnímu výzkumu a léčbě jí trpí statisíce lidí. Postižení při záchvatu ztrácí vědomí. Protože většinou netuší, kdy k záchvatu dojde, mohou se vážně zranit nebo i ohrozit na životě při tak běžných činnostech jako je koupání, vaření nebo jiné akce uskutečňované ve vzpřímené poloze. Často proto nejsou schopni vést normální život.

Yvone má až pět velkých epileptických záchvatů týdně. Se svými psy, aby ji včas varovali, je celých 24 hodin denně. „Nemusím se už bát jít ven, protože mi pomáhají. Psi jsou to první co spatřím když se ráno probudím. Mám s nimi mnohem větší pocit bezpečí, protože vím, že mi budou stále nablízku. Jakmile psi začnou reagovat na záchvaty, Yvone je předá pacientům trpícím epilepsií. Vycvičila i Brigitte, psa vysloužilce Clifforda. Ten mívá i čtyři záchvaty týdně. Brigitte, je to border collie, změnila jeho život. „Pokaždé mi dá vědět 15 minut dopředu, skočí mi do klína a upozorní na mě lidi okolo.“ Bez Brigitte by se Clifford na procházku neodvážil.

Co ale psy motivuje, aby na onemocnění upozornili? Zřejmě jde o nějaký projev instinktu v psí smečce. Když jeden její člen onemocní, nemůže plnit svou úlohu a ostatní ho musí nahradit. Pro psy jsme členové jejich smečky. V Británii jsou psi cvičeni aby záchvat hlásili až hodinu předem. Molly Brandová je epileptička. Přestože se léčí, má až 12 záchvatů týdně. Její tříletá border collie Ruppert je dokonale vycvičený signální pes. „Než jsem dostala Rupperta, byl to strašný život, nikam jsem nemohla jít sama. Molly nosí tmavé brýle, protože prudké světlo vyvolává záchvat. Ruppert ji dokáže varovat

až 40 minut předem. „Když jsme čekali na vlak, začal být Ruppert neklidný, dával mi najevo, že přijde záchvat. Naštěstí vedle stál policista, tak jsem mu o tom řekla. Zdálo se mu to sice divné, ale vzal mě k sobě do kanceláře. Tam jsem dostala tři záchvaty za sebou. Dřív jsem měla epilepsii s okamžiky normálního života, nyní žiji normální život s občasnými záchvaty epilepsie“, říká Molly. „Ruppert mi předem oznámí, že přijde záchvat a já se na něj připravím. Život je pro mě mnohem snadnější.“

Jak je možné, že Ruppert odhalí blížící se záchvat tak brzy? Odpověď zřejmě souvisí s chováním psů. Když čekají na procházku, podle řady náznaků poznají, že se blíží okamžik odchodu. Schopnost předvídat změnu využili v Británii k jinému způsobu výcviku psů než používají v USA. Ředitelka charitativního spolku je přesvědčena, že psi přirozeně reagují na záchvat svého pána strachem a proto jsou nespolehliví. Z tohoto důvodu cvičí Semiho, psa paní Elafsové, tak, že ho za předpověď záchvatu odměňuje. Věřící, že tímto způsobem dosáhne stoprocentní spolehlivosti. Podobně jako při odchodu ven pes z malých náznaků pozná, že se blíží záchvat. Protože očekává odměnu, snaží se paničku na záchvat upozornit co nejdříve. Při natáčení této lekce Semi, knírač jako George, věděl, co jeho paní ještě netušila. Že se blíží záchvat. Deset minut před ním šel k ní a upřeně se na ni díval. Deset vteřin před záchvatem vyslal poslední nezaměnitelné varování. Jeho paní dostala slabší záchvat. Kdyby stála, mohla se vážně poranit. Psi vycvičené jako Semi poskytují pánovi dost času na vyhledání pomoci. Po několika vteřinách se Semiho panička úplně vzpamatovala. Dříve kvůli bezpečí musela používat invalidní vozík. „Teď to bude mnohem lepší, už se nebudu tolik bát. Konečně mohu dělat všechno, co ostatní považují za normální“.

Dr. Wallace se pokouší zjistit, co psi před záchvatem cítí. Proto je i s jejich pány natáčí v domácnosti na video. Je možné, že se před záchvatem změní charakter potu nemocného a objeví se v něm nějaká látka, kterou pes ucítí. Druhou možností je změna nálady nebo chování pacienta, kterou pes vycítí, i když si to pacient ani sám neuvědomuje. Bylo třeba také zjistit, zda psi sami nevyvolávají záchvaty. Ve všech případech ale počet záchvatů za týden poklesl. Dřív měla například Molly 12 záchvatů, po přidělení Rupperta už jen 5. Zdá se, že větší sebevědomí a možnost lépe všechno plánovat ovlivní činnost mozku tak, že nedochází k tolika záchvatům. Je li to pravda, nabízí se úžasná možnost nejen lidem s epilepsií pomoci, ale dokonce ji i léčit.

Poslední poznatky svědčí o tom, že psi mohou pomoci i u choroby, která postihuje miliony lidí a je stále na vzestupu. Výsledky výzkumu ukázaly, že psi umí varovat pacienty s cukrovkou. Tímto onemocněním trpí celá tři procenta britské populace. Bez řádné léčby pacienti mohou přijít o jednu z končetin, oslepnout nebo u nich může dojít k selhání ledvin. Amanda Jeleová trpí cukrovkou už od dětství. Každý den si musí změřit hladinu cukru v krvi. Kdyby klesla příliš nízkou, mohla by upadnout do bezvědomí. Sama si pokles hladiny cukru neuvědomuje, její pes ale ano. „Upozorní mě, že se blíží hypoglykemický šok aniž já si to sama uvědomuji. Dělá to tak, že si proti mě sedne a začne se na mě dívat takovým zvláštním pohledem“. Pokaždé, když ji pes upozorní, zkontroluje si Amanda hladinu krevního cukru. Ukazuje se, že se pes, je to border collie, nikdy nemýlí.

Na základě těchto zpráv byla v Anglii provedena studie, při které bylo zjištěno, že ze sedmatřiceti diabetiků se psem jich čtrnáct uvedlo, že jejich pes reaguje na nižší

hladinu cukru. Někteří psi přitom štěkali, jiní škrábali podlahu, schovávali se za televizi, krčili se nebo kňučeli u kuchyně. Všichni pacienti byli duševně naprosto zdraví, přesto tvrdili, že jejich pes pozná, když se něco zlého děje. V několika případech jim dokonce zachránil život. Paní Julesová, kterou cukrovka připravila o zrak, si všimla, že při poklesu hladiny cukru v krvi se její pes divně chová. „Začne mi lízat nohu a posadí se přede mě, vůbec s tím nechce přestat.“ Když toto varování nepomůže, má její pes ještě jeden způsob. Jde do kuchyně k varné konvici a začne dupat. Paní Julesová ze zvuku pozná, že je třeba připravit si sladký nápoj. Pes paní Julesové je prý tak citlivý na její stav, že pozná pokles hladiny cukru dokonce i tehdy, když spí. Má li pocit, že se něco děje, vydá se do sousedního pokoje, kde vzbudí jejího syna Johna.

Dr. Barmstock je přesvědčen, že psi reagují na více podnětů. Při nízké hladině cukru v krvi se pacientovi rozšíří zornice, začne zhluboka dýchat, zvýšeně se potí a jeho chování se změní. Pokud mluví, má úplně jiný hlas. Většinou se mění výslovnost, to může jeho psa, který je zvyklý na „normálního“ pána, vyděsit. Je tu ještě otázka zápachu, protože psi mají vynikající čich. Myslím, že tento aspekt by se měl hluboce prostudovat. Když zjistíme jak psi poznají sníženou hladinu cukru v krvi, mohli by diabetiky varovat stejně jako pacienty s epilepsií.

Někteří psi také poznají, že život jejich pána je v nebezpečí. Před několika lety paní Leifová upadla do diabetického kómatu. Přestože její border collie Sally nebyla nijak cvičená, věděla, že musí přivolat pomoc. Přeskákala plot, vběhla do sousední zahrádky a snažila se upoutat pozornost. Potom se zase vrátila zkontrolovat stav své paní. Konečně si jeden soused štekání všiml a zavolal pohotovost. Ta přijela v poslední chvíli.

Jak obyčejný pes pozná, že život jejich pána je v ohrožení? Podle posledních poznatků jde o přirozenou schopnost psů. Pomocí svých citlivých smyslů jsou schopni zachytit změny, kterých si my ani nevšimneme. Psi mají nejen citlivější smysly než my, ale také jinak vnímají. Uslyší třeba zvuky o daleko vyšším kmítočtu, do 40 tisíc Hertzů, zatímco my jen do 20 tisíc Hertzů. Co se týká zraku, dlouho převládal názor, že psi nevidí barevně. Nedávno se ukázalo, že barvy vidí, ale jinak. Mají v oku úplně jinou citlivost než my. Pes vnímá různé zvuky, projevy a pachy našeho těla, umí poznat malé odchylky a zachránit tak svému majiteli život. Tina se ztratila, když jí byl jeden rok. Opuštěného psa se ujali manželé Martinákoví. Dva týdny nato, podle tvrzení Steva Martináka, mu Tina zachránila život. Pracoval na zahradě. Za chvíli ale pocítil únavu a šel si odpočinout. Jeho manželka s Tinou po boku hovořila s přítelkyní. Tina se najednou rozeběhla ke Stevovi a začala štěkat. Paní Martináková se šla podívat co se děje. Muž dostal záchvat. Bez Tininy pomoci by asi zemřel.

Lorenzo rád chodí se svými psy na procházky. „Šel jsem s nimi na obvyklou procházku a najednou jsem si všiml, že se Cindy nějak divně chová. Pořád jsem ji musel popohánět, aby šla s námi. Lorenzo se bál o její zdraví a vrátil se proto domů. I tady se Cindy chovala divně, tak zavolał veterináře. Náhle ucítil bolest na prsou a uvědomil si, že ohrožen je on, nikoli Cindy. „Najednou jsem zkolaboval a upadl na podlahu. Za chvíli jsem ucítil Cindin studený čenich. Potom mi podala telefon“. Lorenzovi se podařilo vytukat číslo záchranky. Byl to těžký infarkt. Cindy mu zachránila život. „Jako štěně byla zvyklá spát mi na prsou a usínat za zvuků mého srdce. Asi poznala, že s ním není něco v pořádku. Tak se mě snažila

dostat domů a sehnat nějakou pomoc“. Podobné příběhy ukazují, že psi smysly dokáží zachytit malé změny našeho organismu s velkou přesností. Možná že u nás vidí a slyší změny tak malé, že o nich nemáme nejmenší tušení.

Psi už prokázali, že umí rozpoznat rakovinu a pomoci pacientům s epilepsií a cukrovkou. Mohli by pomáhat i u jiných chorob. Ukázalo se, že by se psi díky

svému výbornému čichu mohli dobře uplatnit v diagnostice chorob. Lékaři si začínají uvědomovat, že by se od psů mohli něčemu užitečnému přiučit. I když se to zdá neuvěřitelné, psi nás možná dovedou jednou k novým objevům na poli lékařských věd.

Prepsala E. Loučková

Kniha z nakladatelství TIMY

Konečně jsme se dočkali. V České republice byla vydána první kniha věnovaná jen border colliím. Jmenuje se Border kolie (poznámka: oficiální název plemene je border collie) a napsal ji Dr. Hans Alfred Müller. Koupili jsme si jí na nedávném veletrhu chovatelských potřeb v Praze Letňanech. Hned po příchodu domů jsme ji přečetli. Byli jsme sice nadšeni, jak krásně pan Müller o borderkách píše, ale zároveň zklamáni tím, jak je jeho text přeložen Evou Procházkovou, a jak byla kniha znehodnocena redakčními úpravami. Nedokážeme si vysvětlit, jak odpovědná redaktorka Eva Horová a vydavatelství Timy, spol s r.o., Bratislava, mohli něco takového připustit.

Zprvu nám přišlo podivné, že první kniha o border colliích, která u nás vychází, je od německého autora. Potom nám ale došlo, že jde o ucelenou edici knih o jednotlivých plemenech vydávanou v Německu, která je, pravděpodobně na základě smlouvy nakladatelství, překládána do češtiny. Po přečtení publikace jsme navíc došli k přesvědčení, že německý autor border colliím rozumí, miluje je a umí je krátce a výstižně charakterizovat.

Překlad je ovšem v některých místech špatný, především na straně 16 a 17. Nemáme sice originál a tak nemůžeme hodnotit ostatní text, ale jestliže je border collie popisována jako „honácký pes“ s honáckými schopnostmi, který se zúčastňuje pasteveckých a honáckých soutěží, nelze věřit tomu, že překlad je správný. Nejprve prý vznikali ovčáčtí psi, kteří byli schopni stádo i člověka chránit před velkými, volně žijícími šelmy (jako příklad jsou uvedeni rotvajler a bernský salašnický pes). První zmínky o psech podobných borderkám jsou prý již ze 16. století, ty překladatelka nazývá hlídací. Z nich pak prý vzešly dnešní border collie, které jsou honácké. Z popisovaného lze odhadnout, že pan Müller věděl o čem píše a jaké jsou rozdíly mezi „hlídacími“, ovčáckými, pasteveckými a honáckými psy, překladatelka paní Eva

Procházková to však asi dokonale pomotala. Podivné je, že to ani nekonzultovala. U většiny knih bývá napsáno, kdo knihu lektoroval. U této knihy to napsáno není!!!

Nejvíce by nás zajímalo, proč nakladatelství připustilo, aby do překladu byl na několika místech knihy bez jakéhokoliv upozornění vsunut text někoho jiného (KOHOO??). Například na straně 20 jsou popisovány začátky chovu v České republice. To určitě nepsal pan Müller. Na straně 28 jsou uvedeny údaje o bonitaci v ČR. Píše se tam například, citujeme: „psi i feny musí předložit výsledky vyšetření kyčlí, očního pozadí a navíc musejí na klubové výstavě obdržet nejméně výbornou (psi) či velmi dobrou (feny). Předpokládá se, že v blízké budoucnosti bude nutné, aby se perspektivní chovní jedinci zúčastnili bonitace, tj. určení vhodnosti zvířete k chovu.“ Tento údaj je nepravdivý nejen nyní, ale nebyl pravdivý ani nikdy předtím. Nevíme s kým byl konzultován, když kniha byla v ČR fakticky vydána až nyní (v knize je uveden rok 2001) s tím, že je zde napsáno, že kniha byla přeložena v roce 2000. Už v té době však byly definovány jednotné chovatelské podmínky a překladatelka si je mohla zjistit například na ČMKU. Otázkou je, proč je v celé knize ignorována existence klubu BCCCC.

Na straně 79 je kapitola „Kde můžete dostat štěně.“ Je tam napsáno, citujeme: „Nejvhodnější je, informujete-li se předem u příslušného chovatelského klubu (adresa na str. 124).“ No a na straně 124 jsou uvedeny kontaktní adresy. Je tu adresa na ČMKU, na Český kynologický svaz a na Klub chovatelů málopočetných plemen psů, Věra Obermajerová, Vinice 83, 277 41 Kly.

I vsuvka o pojištění psa v ČR na straně 93 může být matoucí.

V příštím Borderholiku se můžeme k této knize vrátit, tentokrát již s diskusí o tom, co skutečně napsal pan Müller.

Eva a Radko Loučkovi

Dopis výboru BCCCC

Chtěl bych se krátce vrátit ke klubové výstavě v Brně a tímto sdělit osobní pohled jednoho nového člena BCCCC.

Na klubové schůzi mimo jiné řekl Michal Krejčí, že je nutno více komunikovat s novými členy BCCCC. Souhlasím a přimlouvám se za to, aby tato komunikace byla opravdu trochu lepší.

Nikdy jsme žádného pejska neměli a když jsme se pro něj rozhodli, tak jsme hledali a náhodou jsme narazili na borderky a hned jsme věděli, že to je to pravé. Někdy

v červnu jsem se stal členem klubu BCCCC. Po zaplacení členství jsem obdržel průkazku. Myslím, že by nebylo špatné novému členovi poskytnout pár základních informací o klubu (např. základní zpravodaj, o který jsem si řekl panu Loučkovi, když jsem náhodou slyšel, že je pro nové členy).

Nemám vůbec žádné zkušenosti s chovem psů a natož s takovým výjimečným plemenem jako jsou borderky a tak jsem přivítal, že bude klubová výstava. Víím, že

uspořádání takové akce není jednoduchá záležitost, ale i tak bych se přimlouval za něco co mi chybělo – trošku zájmu o nového člena, trošku nastínit jak to v klubu chodí, čemu se chce věnovat se svou borderkou (agility, práce, domácí mazlík) a podle toho něco poradit, vysvětlit apod. Některé věci sice jsou na Internetu, ale osobní kontakt je přece jenom lepší.

Možná, že výše uvedené proběhlo v sobotu večer, musel jsem ale z nenadálých rodinných důvodů odjet. A jestli to

neproběhlo, tak se za to přimlouvám. Byla by asi škoda udělat při výchově a výcviku borderek chyby, které by asi nešly dobře odstranit.

Jinak se mi klubová výstava líbila, ukázky agility a pasení jsem vlastně viděl poprvé a těším se na další podobné akce.

PS: Ještě se omlouvám, když jsem musel odjet, zapomněl jsem zaplatit poplatek za stanování. Uhradím příště.

Martin Tanistra

Odpověď redakce

Pane Tanistra, dopis jsem výboru předal. I my, kteří připravujeme Borderholic a klubové Internetové stránky si uvědomujeme, že bychom měli předávat informace co nejdříve. Věřte, že se snažíme. Již brzy budou hotovy klubové desky a do nich připravujeme kompletní informace o klubu a chovu BC, které dostane každý nynější i každý nový člen klubu. Dostane je také každý nový majitel štěněte BC. Prosim, vyčkejte.

R. Loučka

Vtipy

Přijde takhle jednou jedna holka na návštěvu ke kámošce.

Jak tak popíjejí kafe, přijde do obýváku borderka a říká: "Neviděly jste taďy někde dnešní noviny?" Holka zmateně kouká, ale její kámoška ji uklidňuje: "Nenech se zmást, ona si akorát prohlíží obrázky."

Potká jedna paní druhou paní s borderkou.

Paní bez psa říká: „To je hezký pejsek? A co stojí?“ Majitelka psa odpovídá: „To vona je hrozně čilá, kolikrát nepostojí celý den.“

Dvě borderky se zrovna dívají na televizi.

Právě dávají break dance. „Už jsi to někdy zkusila?“ zeptá se jedna. „Jen jednou“, odpoví druhá. „Jakmile jsem začala, můj pán mě popadl a vzal mě na veterinu, kde do mě nacpalí plno prášků proti červům.“

T. Fajmon

Příběh o tom, jak jsem onemocněla Bordermánii

Vážená redakce,

Jsem členem klubu teprve krátce a nedávno jsem obdržela jedno z čísel časopisu Borderholic. A musím upřímně říct, že jsem jím nadšena, časopis je velice obsáhlý a každý si tam přijde na své.

Ráda bych se s Vámi podělila o můj příběh, o tom, jak jsem se dopátrala a zároveň si prošlapala cestičku k tomuto velice inteligentnímu psu zvaném border collie.

Můj příběh se začal odehrávat již dávno, psal se asi rok 1995, kdy chov BC byl asi ještě v plenkách. A právě v té době díky našemu známému, který chová na Slovensku asi 300 ovcí, jsem se poprvé dozvěděla o borderkách. O vhodnosti tohoto psa pro pasení čelil v nějaké moudré knížce. Předtím vyzkoušel řadu psů, ale pořád to nebylo to pravé. Tehdy na Slovensku neměli ani tušení, že nějaký takový pes vůbec existuje a tak se stalo, že jsme museli pro dvě štěňátka až do Čech. Byla jsem mile překvapena, jak tito psi dokáží vydat ze sebe tolik energie, jen aby se zavděčili svému pánovi. S jakou odhodlaností a touhou se vrhají do práce, aby vzápětí dostali další úkol. Nikdy by mě ale nenapadlo, že i já se

jednou stanu majitelkou jedné zřeštěné a neúnavné borderky.

Začalo to vloni, kdy se konala v Přerově výstava hospodářských zvířat a kde se mimo jiné odehrála i ukázka pasení ovcí a skotu pomocí border collie. A právě tehdy se mi v hlavě zrodila myšlenka, že začnu pátrat po nějakém chovateli. Asi po 14 dnech jsem byla navštívit jednu naši známou, která se taky zabývá chovem psů a dokonce i koní. A ta mi doporučila jednu paní, která chová právě border collie. S mým přítelem jsme neváhali. Původně jsme sice chtěli štěně až na jaře, kdy se příroda začne probouzet k životu, ale ten pocit, že ho možná budeme mít o něco dřív, tomu se přece nedá odolat.

Po příjezdu k paní chovatelce nás už předem vítaly dvě borderky. Na návštěvě jsme se dozvěděli, že zanedlouho bude jedna z nich matkou a že koncem listopadu bychom se mohli stát majiteli štěněte. Měla jsem takovou radost, že bych objala celý svět. Byli jsme rozhodnutí pro fenečku a tak jsme netrpělivě očekávali, kdy zazvoní telefon, že štěňata jsou na světě. Po celou tu dobu jsme žili v nejistotě, zda vůbec nějaká fenka ve vrhu

bude a navíc černobílá, protože otcem je trikolor. A podařilo se, dne 22. listopadu přišlo na svět 8 krásných uzlíčků a všechna černobílá. A tak jsme jezdili na návštěvy a pečlivě vybírali tu pravou.

Koncem ledna jsme si tu naši krasavici se jménem Beatrix vezli domů. Čekal ji teplý pelíšek v podobě krásného proutěného košíku a spousta hraček. Samozřejmě, že veškerá snaha ji udržet v koši byla marná a tak většinou lehává na koberci u naší postele. Po nějakém tom týdnu bylo načase ji seznámit s dalšími členy mojí a přítelovy rodiny. A tak jsme naši milou Beatrix (zkráceně nazývaná Bea) šoupli do auta a jelo se na seznamovací výlet. No, abych pravdu řekla, představovala jsem si to daleko jednodušeji. Naše malá Bea si to vložila po svém, začala hrozně štěkat a dokonce i vrčet, což mě u tohoto plemene překvapilo. Asi to zdědila po své mamě, která hlídání bere jako docela dobrou zábavu. O ovce, které chová můj děda, zatím nejeví příliš zájem, jediné, co ji velice uchvacuje jsou auta a autobusy, které se snaží pást.

Už uběhly dva měsíce a z malého psího mimina se vyklubala pohledná puberťačka, kterou nesmírně zajímají psi jakéhokoliv věku a plemene. Její největší zálibou jsou dlouhé procházky, ráda také aportuje klaciky a když je doma, je z ní televizní maniak. Za tu dobu co ji máme si na nás tak zvykla, že když musí být na chvíli o samotě

vyvede nějakou lumpárnu, aby se nám pomstila. Ale i přesto ji máme velice rádi a svůj život si už bez ní nedokážeme představit. Letos bychom také rádi navštívili pár výstav a co nám přinese další rok, to ponecháme osudu.

Znám plno chovatelů, kteří si hájí své plemena a border collie zatracují, že je to pes o ničem, ale věřím tomu, že borderka by si i je dokázala získat svou mírumilovnou povahou a hlavně svým pohledem, ve kterém se odráží něha, oddanost svému pánovi a důvěra, která je základem dobrého a plnohodnotného partnerství mezi člověkem a psem.

Ráda bych také navázala na článek v klubovém zpravodaji č. 9, kde se pan Loučka zmiňuje o knize s názvem "Co má pes na jazyku", od Stanleye Corena, která je jakousi předlohou pro lepší komunikaci se psem. Já osobně ji mám doma a myslím, že by neměla chybět v rukou každého chovatele, ať už zkušenějšího či teprve začínajícího.

Tímto dopisem bych velice ráda poděkovala všem, kteří se podíleli na tom, že dnešní chov BC je tam, kde je a nejvíc mě těší, že stále přibývá nových příznivců a majitelů, kteří fandí a mají zásluhu na propagaci tohoto plemene. Můj osobní dík patří zmíněné paní chovatelce Mileně Lorkové, která mi poskytuje rady zkušenějšího v chovu BC a taky mému příteli, který mě v tom podporuje.

23. března 2002

S pozdravem Špunarová Kristýna

• • •

INZERCE

Chovatelská stanice FOXY FOX zadá štěňata ze zahraničního krytí.

Otec: **BORDERLINE COUNTRY ONLY YOU PRA/CEA neg., HD 0/0**

(Ch. A, H DYKEBAR REACH FOR GLORY x Ch. A, JCh BORDERLINE COUNTRY FLY HIGH)

Junior šampion Rakouska, Jugendbester, CAC, CACIB, BOB

Matka: **GLARE BOHEMIA ALKÉ PRA/CEA neg., HD 0/1**

(Ch. NL, L KRISLYN BOMBER AT BEAGOLD x ATMA BOHEMIA ALKÉ)

Junior šampion ČR, SR, Šampion ČR, SR, PL, Klubový vítěz, Klubový vítěz mladých, Vítěz speciální výstavy, Národní vítěz, res. Evropský vítěz, 7 x BOB, BIG. Zkouška SAI splněna 5x na výborně.

Odběr štěňat na začátku července 2002.

Helena Půlpánová, Národních hrdinů 344, Pardubice. Tel. 040/ 665 39 43, 0723/ 856 954, e-mail: helenapulpan@mybox.cz, www.volny.cz/bordercollie

• • •

Borderholic – Aktuality a zajímavosti - klubový zpravodaj, číslo 11

Vydává Border Collie Club Czech Republic pouze pro vnitřní potřebu klubu.

Jazyková a redakční úprava, tisk a distribuce: redakční rada zpravodaje.

Foto: CD archiv členů klubu BCCCZ.

Vychází v dubnu 2002 v nákladu 145 výtisků. Uzávěrka dalšího čísla je 6.6.2002.

Kontaktní adresa: Radko Loučka, U Svodnice 105, 104 00 Praha 10, mobil 0603 888362, tel 02 67711253 domů, 02 67009528, fax 02 67711448 do kanceláře, loucka@vuzv.cz

COPYRIGHT©BCCCZ - platí na veškeré materiály v tomto zpravodaji!

Feny soutěží o CACIB. Vyhrála Aicha Suzi Z Marpy Bohemia, druhá zprava.

Battos Od Stříbřeckých rybníků dostal batoh.

Jedna z nedávno importovaných fen z pracovní linie ISDS.

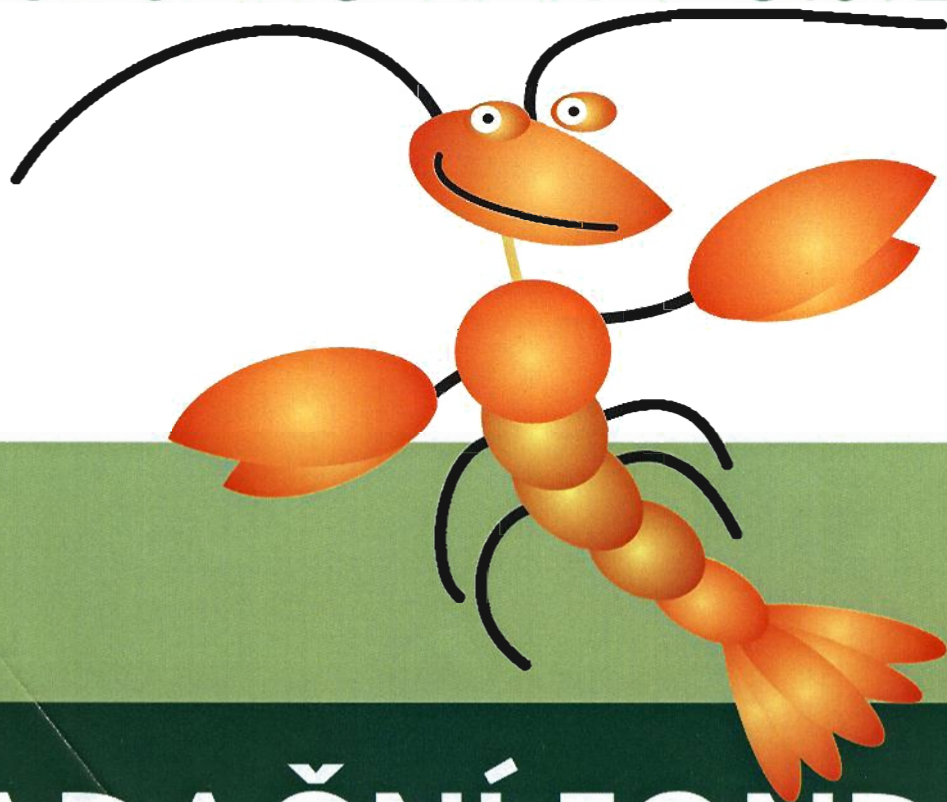

RIKI" (Irihan Boldflash), import ISDS, má zbarvení žlutý sable.

- ▲▲ Konkurence z rakouského chovu měla strakaté ucho.
- ▲ Nejlepší z plemene (BOB) byl Wendewick Usecaper.
- ▲ Matka a syn Veselých s Gaze Akumulátor doma chovají ovce.
- ▲▲ Gag Akumulátor pracuje s dobytkem na soukromé farmě pana Mikoláše.

MÍT SE JAKO RAK V ČISTÉ VODĚ

NADAČNÍ FOND RAK

JSME **NADACÍ**, KTERÁ PŘISPÍVÁ NA PROJEKTY **CELKOVÉ** LÉKAŘSKÉ PÉČE.

JSME PŘESVĚDČENI, ŽE TOXICKÉ LÁTKY V LIDSKÉM ORGANISMU JSOU JEDNOU Z HLAVNÍCH PŘÍČIN OSLABENÍ NAŠEHO IMUNITNÍHO SYSTÉMU.

PROTO PODPORUJEME PROGRAMY PREVENCE A **DETOXIKACE**, KTERÉ JSOU KONCIPOVÁNY TAK, ABY BYLY VŠEM DOSTUPNÉ.

BLIŽŠÍ INFORMACE MŮŽETE ZÍSKAT NA ADRESE A TELEFONU

CHLORELLA CENTRUM - PŘÍKOPY 901 - KOSTELEČ NAD ORLICÍ
WWW.CGFPLUS.CZ - MOBIL 0604 / 264 865 - TEL. 0444 / 323 336